

1127.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O BEZBJEDNOSTI HRANE**

Proglašavam **Zakon o bezbjednosti hrane**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 27. aprila 2026. godine.

Broj: 01-009/26-785/2

Podgorica, 30. april 2026. godine

Predsjednik Crne Gore
Jakov Milatović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2026. godini, dana 27. aprila 2026. godine, donijela je

**ZAKON
O BEZBJEDNOSTI HRANE**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Radi obezbjeđivanja visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, životne sredine i interesa potrošača u vezi sa hranom uzimajući u obzir posebne razlike u ponudi hrane, uključujući tradicionalne proizvode uz istovremeno obezbjeđivanje efikasnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta, ovim zakonom propisuju se uslovi za bezbjednost hrane i hrane za životinje, obaveze i odgovornosti subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost hrane i hrane za životinje.

Cilj

Član 2

Ovim zakonom se utvrđuju zajednička načela i odgovornosti, sredstva za pružanje snažne naučne baze, efikasni organizacioni aranžmani i postupci koji podupiru donošenje odluka u pitanjima bezbjednosti hrane i hrane za životinje.

Primjena

Član 3

- (1) Ovaj zakon primjenjuje se na sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje.
- (2) Ovaj zakon ne primjenjuje se na primarnu proizvodnju hrane u domaćinstvu za ličnu upotrebu ili za pripremu hrane u domaćinstvu, postupanje sa hranom ili njeno skladištenje za ličnu potrošnju.

Definicija hrane

Član 4

- (1) Hrana ili prehrambeni proizvod je svaka supstanca ili proizvod, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen koji je namijenjen za ishranu ljudi ili se može očekivati da će ga ljudi konzumirati.
- (2) Hrana obuhvata i piće, žvakaće gume i svaku drugu supstancu, uključujući i vodu koja se namjenski ugrađuje u hranu tokom njene proizvodnje, pripreme ili obrade i koja ispunjava na kontrolnim tačkama propisane vrijednosti parametara za vodu u skladu sa posebnim zakonom o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu.
- (3) Hrana ne obuhvata:
  - 1) hranu za životinje;
  - 2) žive životinje, osim ako su pripremljene za stavljanje na tržište za ishranu ljudi;
  - 3) bilje prije žetve, berbe ili sakupljanja;
  - 4) medicinske proizvode u skladu sa zakonom o lijekovima;
  - 5) kozmetičke proizvode u skladu sa zakonom o kozmetičkim proizvodima;
  - 6) duvan i duvanske proizvode u skladu sa zakonom o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda;
  - 7) narkotike ili psihotropne supstance u skladu sa Jedinstvenom Konvencijom Ujedinjenih nacija o narkoticima iz 1961. godine i Konvencijom Ujedinjenih nacija o psihotropnim supstancama iz 1971. godine;
  - 8) rezidue i kontaminente;
  - 9) medicinska sredstva u skladu sa zakonom o medicinskim sredstvima.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **propisi o hrani (food law)** su zakoni i drugi propisi koji uređuju pitanje hrane uopšteno, a naročito bezbjednost hrane i koji obuhvataju sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane kao i hrane za životinje koja se proizvodi ili kojom se hrane životinje za proizvodnju hrane;
- 2) **poslovanje hranom (food business)** je svako poslovanje hranom, profitabilno ili neprofitabilno, javno ili privatno, koje obuhvata bilo koju aktivnost povezanu sa bilo kojom fazom proizvodnje, prerade i distribucije hrane;
- 3) **subjekat u poslovanju hranom (food business operator)** je pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje je odgovorno za obezbjeđivanje ispunjavanja zahtjeva propisa o hrani u okviru poslovanja hranom pod njegovom kontrolom;
- 4) **hrana za životinje (feed or feedingstuff)** je svaka supstanca ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, aditive, bilo da je prerađena, djelimično prerađena ili neprerađena, a namijenjena je za ishranu životinja;
- 5) **poslovanje hranom za životinje (feed business)** je svako poslovanje hranom za životinje, profitabilno ili neprofitabilno, javno ili privatno, koje obuhvata bilo koju aktivnost proizvodnje, prerade, skladištenja, transporta ili distribucije hrane za životinje, uključujući i svakog proizvođača koji proizvodi, prerađuje ili skladišti hranu za životinje na sopstvenom gazdinstvu;
- 6) **subjekat u poslovanju hranom za životinje (feed business operator)** je pravno ili fizičko lice ili preduzetnik koje je odgovorno za obezbjeđivanje ispunjavanja zahtjeva propisa o hrani u okviru poslovanja hranom za životinje pod njegovom kontrolom;
- 7) **maloprodaja (retail)** je rukovanje odnosno postupanje hranom i/ili njena prerada i njeno skladištenje na mjestu prodaje ili isporuke krajnjem potrošaču a uključuje distributivne centre/terminale, snabdijevanje pripremljenom hranom (ketering), objekte javne ishrane (fabričke kantine i pripremu ili snabdijevanje hranom u javnim ustanovama), restorane i slične objekte u kojima se poslužuje hrana, prodavnice, supermarkete i veleprodajne objekte;

- 8) **stavljanje na tržište (placing on the market)** je posjedovanje hrane ili hrane za životinje u svrhu prodaje, uključujući i ponude za prodaju ili svaki drugi oblik prenosa uz ili bez naknade, kao i prodaju, distribuciju i drugi oblik prenosa;
- 9) **rizik (risk)** je odnos/funkcija vjerovatnoće za nastajanje štetnog uticaja na zdravlje i težine tog uticaja koji nastupa kao posljedica opasnosti;
- 10) **analiza rizika (risk analysis)** je proces koji se sastoji od tri međusobno povezane komponente: procjene rizika, upravljanja rizikom i komunikacije o riziku;
- 11) **procjena rizika (risk assessment)** je naučno zasnovan proces koji se sastoji od četiri koraka: identifikacija opasnosti, karakterizacija opasnosti, procjena izloženosti i karakterizacija rizika;
- 12) **upravljanje rizikom (risk management)** je proces, različit od procjene rizika, koji podrazumijeva odmjerenje alternativa na nivou politika u konsultaciji sa zainteresiranim stranama, uzimajući u obzir procjenu rizika i druge legitimne faktore i po potrebi, odabir odgovarajućih opcija prevencije i kontrole;
- 13) **komunikacija o riziku (risk communication)** je interaktivna razmjena informacija i mišljenja kroz proces analize rizika, u vezi sa opasnostima i rizicima, faktorima povezanim sa rizikom i percepcije rizika, između procjenjivača rizika, lica koja upravljaju rizikom, potrošača, subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje, akademske zajednice i drugih zainteresovanih strana, uključujući objašnjenje nalaza procjene rizika i osnova za upravljanje rizikom;
- 14) **opasnost (hazard)** je biološki, hemijski ili fizički agens u hrani ili hrani za životinje ili stanje hrane ili hrane za životinje koji može izazvati štetni uticaj na zdravlje;
- 15) **sljedljivost (traceability)** je mogućnost praćenja hrane, hrane za životinje, životinje koja se koristi za proizvodnju hrane, sirovina ili supstanci koje su namijenjene ugrađivanju ili se očekuje da će biti ugrađene u hranu ili hranu za životinje kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije;
- 16) **faza proizvodnje, prerade i distribucije (stages of production, processing and distribution)** je svaka faza, uključujući unos, počevši od primarne proizvodnje hrane i zaključno sa njenim skladištenjem, prevozom, prodajom ili isporukom krajnjem potrošaču, odnosno gdje je primjenljivo, unos, proizvodnju, manufakturnu izradu, skladištenje, prevoz, distribuciju, prodaju i snabdijevanje hranom za životinje;
- 17) **primarna proizvodnja (primary production)** je proizvodnja i uzgoj primarnih proizvoda uključujući žetvu, berbu i ubiranje plodova, mužu i uzgoj životinja prije klanja, uključujući i lov, ribolov i sakupljanje divljih plodova i bilja;
- 18) **krajnji potrošač (final consumer)** je krajnji konzument hrane koji tu hranu ne koristi ni u jednoj fazi poslovanja hranom;
- 19) **objekat (establishment)** je bilo koja jedinica koja posluje hranom;
- 20) **službeni veterinar (official veterinarian)** je veterinar kojeg imenuje nadležni organ za bezbjednost hrane životinjskog porijekla, hrane za životinje (u daljem tekstu: nadležni organ) kao svog zaposlenog ili u nekom drugom svojstvu i koji ima odgovarajuće kvalifikacije za sprovođenje službenih kontrola i drugih službenih aktivnosti u skladu sa zakonom o službenim kontrolama i ovim zakonom;
- 21) **nadležni organ** je nadležni organ Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: nadležni organ) koji je odgovoran za obezbjeđivanje usaglašenosti sa zahtjevima utvrđenim ovim zakonom i propisima o hrani i koji je centralni organ i kontakt tačka sa Evropskom komisijom za oblast bezbjednosti hrane;
- 22) **hrana sa tradicionalnim karakteristikama** je hrana koja se u Crnoj Gori tradicionalno proizvodi i koja se:
  - a) istorijski prepoznaje kao tradicionalni proizvod, ili

- b) proizvodi primjenom tradicionalnih metoda i postupaka, u skladu sa proizvođačkom specifikacijom tokom cijelog proizvodnog procesa ili određene faze procesa proizvodnje, ili
- c) štiti kao tradicionalni prehrambeni proizvod u skladu sa posebnim propisom koji uređuje oznake garantovano tradicionalnih specijaliteta.

II. NADLEŽNI ORGANI

Nadležni organi za bezbjednost hrane

Član 6

Poslove u oblasti bezbjednosti hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom, vrše:

- organ državne uprave nadležan za bezbjednost hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom (u daljem tekstu: Ministarstvo); i
- organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom (u daljem tekstu: nadležni organ).

Nadležnosti Ministarstva

Član 7

Ministarstvo:

- 1) donosi i predlaže politiku iz oblasti bezbjednosti hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom;
- 2) donosi propise o hrani;
- 3) donosi krizni plan, određuje učesnike u sprovođenju plana i utvrđuje organizaciju i način koordinacije pri sprovođenju kriznog plana.

Nadležnosti nadležnog organa

Član 8

(1) Nadležni organ je odgovoran za sprovođenje i izvršavanje upravnih i sa njima povezanih stručnih poslova koji se odnose na:

- 1) učešće u izradi propisa o hrani za izvršavanje ovog zakona i posebnog propisa o službenim kontrolama;
- 2) planiranje, izradu i koordinaciju programa monitoringa u skladu sa propisima o hrani;
- 3) izradu opšteg kriznog plana upravljanja kriznom situacijom u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje i zakonom o službenim kontrolama;
- 4) pripremu i sprovođenje opšteg kriznog plana upravljanja kriznom situacijom u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje i zakonom o službenim kontrolama;
- 5) sprovođenje službenih kontrola u skladu sa ovim zakonom i zakonom o službenim kontrolama;
- 6) pripremu i koordinaciju u izradi Višegodišnjeg nacionalnog plana službenih kontrola (u daljem tekstu: VNPSK);
- 7) donošenje godišnjih planova kontrole iz oblasti bezbjednosti hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom u skladu sa zakonom o službenim kontrolama;
- 8) izradu godišnjih planova i višegodišnjih izvještaja o sprovođenju VNPSK u skladu sa zakonom o službenim kontrolama;
- 9) odobravanje objekata za obavljanje djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje u skladu sa propisima o hrani;

- 10) registraciju objekata za hranu, hranu za životinje, predmete i materijale koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom u skladu sa propisima o hrani;
- 11) uspostavljanje i vođenje Centralnog registra odobrenih i registrovanih objekata;
- 12) organizaciju, koordinaciju i učešće u vježbama simulacije krizne situacije u određenim vremenskim intervalima;
- 13) organizaciju, koordinaciju i učešće u slučaju aktiviranja kriznog plana;
- 14) određivanje kontakta tačaka za RASSF i druge sistema u skladu sa zakonom o službenim kontrolama;
- 15) saradnju sa Evropskom komisijom; i
- 16) vršenje drugih stručnih i upravnih poslova u skladu sa zakonom o službenim kontrolama u oblastima utvrđenim propisima o hrani.

(2) Nadležni organ je centralni organ odgovoran za saradnju i komunikaciju sa Evropskom komisijom i drugim državama za oblast bezbjednosti hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom.

Član 9

(1) Radi obezbjeđivanja visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi i efikasnog preduzimanja mjera radi sprečavanja posljedica koje mogu biti izazvane hranom ili hranom za životinje Vlada će donijeti bliže propise o:

- patogenim mikroorganizmima, mikroorganizmima koji nijesu patogeni i parazitima za koje je procjenom rizika utvrđen rizik za zdravlje ljudi, a koje sadrži hrana ili hrana za životinje i drugim posebnim mikrobiološkim kriterijumima;
- mjerama za sprečavanje trovanja ljudi hranom;
- mjerama za sprečavanje štetnog uticaja hrane na zdravlje ljudi i životinja kada je procjenom rizika utvrđeno da određena hrana ili hrana za životinje predstavlja rizik;
- kumulativnom toksičnom dejstvu koje potiče iz hrane ili hrane za životinje;
- hrani namijenjenoj pojedinim kategorijama potrošača sa posebnom zdravstvenom osjetljivošću i koja izaziva posljedice na zdravlje potrošača;
- stranim supstancama prisutnim u hrani i hrani za životinje ili za koje se sumnja da su prisutne u seriji i u ostatku serije hrane ili hrane za životinje;
- načinu sprečavanja stavljanja na tržište hrane i hrane za životinje koja nije prikladna za ishranu ljudi i životinja zbog sadržaja određenih kontaminanata;
- mjerama koje se preduzimaju za uklanjanje nedostataka radi uspostavljanja sistema bezbjednosti hrane i specifičnim zahtjevima za higijenu hrane i hrane za životinje u primarnoj proizvodnji ili nakon primarne proizvodnje;
- sprečavanju, uklanjanju ili smanjivanju rizika direktno ili indirektno preko životne sredine na prihvatljiv nivo, kojem su izloženi ljudi i životinje;
- uzročnicima koji mogu uzrokovati ozbiljna oboljenja kod ljudi konzumiranjem kontaminirane hrane ili hrane za životinje;
- mjerama za sprečavanje trihinele kod ljudi prilikom konzumiranja mesa domaćih svinja, divljih svinja, konja i drugih vrsta životinja koje su zaražene trihinelom i načinu uzorkovanja trupova i metodama za otkrivanje trihinele i određivanju statusa gazdinstva i uslove za uvoz mesa i drugih bolesti životinja koje se hranom prenose na ljude;
- uspostavljanju sledljivosti određene hrane ili hrane za životinje i mjerama za sprečavanje i upravljanje rizikom u skladu sa načelom predostrožnosti;
- zahtjevima za proizvode biljnog porijekla (klice), sledljivost klica, sjemena namijenjenog proizvodnji klica i druge hrane;
- zahtjevima sledljivosti za genetski modifikovanu hranu;

- načinu pokretanja postupaka i povlačenja hrane i hrane za životinje sa tržišta radi sprečavanja nepredviđenih nepovoljnih uticaja na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okolinu, uključujući ekosisteme;
- zahtjevima za odsutnost ili smanjivanje prisutnosti glutena u hrani;
- zahtjevima za upotrebu u i na hrani, sastojaka hrane sa osobinama aroma;
- mjerama za sprečavanje i smanjivanje kontaminacije patulinom u sokovima od jabuke i soku od jabuke koji je sastojak drugih pića;
- načinu praćenja nivoa skrivenih (background levels) dioksina, dioksinima sličnim polihlorovanih bifenila (u daljem tekstu: PCB) i drugim PCB-a u hrani;
- određivanju maksimalno dozvoljenih količina kokcidiostatika ili histomonostatika u hrani koji su posljedica prenošenja tih supstanci u neciljanu hranu za životinje;
- otklanjanju potencijalnih opasnosti za zdravlje ljudi čiji uzrok može biti hrana i hrana za životinje.

(2) Ministarstvo propisuje bliže uslove za:

- hranu i hranu za životinje koja se uvozi ili podliježe jednom od carinskih postupaka (tranzit, carinsko skladištenje, unutrašnja proizvodnja, prerada pod carinskim nadzorom, privremeni uvoz);
- hranu koja služi za snabdijevanje posade i putnika u međunarodnim prevoznim sredstvima;
- hranu i hranu za životinje koja se naručuje poštom, telefonski ili putem interneta i isporučuje kupcu;
- hranu za životinje namijenjenu kućnim ljubimcima ili konjima i hranu koju nose putnici i posada međunarodnih prevoznih sredstava;
- pošiljke porijeklom iz Evropske unije koje se vraćaju iz neke treće zemlje;
- dokumentaciju koja mora pratiti pošiljke pri uzimanju uzoraka;
- obrasce sertifikata i uslove za izdavanje sertifikata određene hrane i hrane za životinje; i
- druge akte o mjerama za sprečavanje posljedica koje mogu biti izazvane hranom ili hranom za životinje.

III. PROPISI O HRANI, OPŠTA NAČELA, KOMUNIKACIJA O RIZIKU, TRANSPARENTNOST, OPŠTE OBAVEZE TRGOVINE HRANOM, OPŠTI ZAHTJEVI PROPISA O HRANI

Područje primjene propisa o hrani

Član 10

- (1) Zahtjevi utvrđeni u ovom poglavlju odnose se na sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane, kao i na hranu za proizvodne životinje koje proizvode hranu ili kojom se hrane te životinje.
- (2) Načela utvrđena u čl. 12 do 17 ovog zakona predstavljaju opšti okvir horizontalne prirode koji se treba slijediti pri preuzimanju mjera.

Opšti cilj

Član 11

- (1) Propisima o hrani obezbjeđuje se jedan ili više opštih ciljeva visokog nivoa zaštite života i zdravlja ljudi, zaštite interesa potrošača uključujući poštene prakse u trgovini hranom uzimajući u obzir tamo gdje je to moguće, zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja, zdravlja bilja i zaštitu životne sredine.
- (2) Propisi o hrani imaju za cilj obezbjeđivanje slobodnog kretanja hrane i hrane za životinje proizvedene ili stavljene na tržište u skladu sa opštim načelima i zahtjevima utvrđenim ovim poglavljem.

- (3) Tamo gdje postoje međunarodni standardi ili je njihovo definisanje neizbježno, uzeće se u obzir pri razvoju ili prilagođavanju propisa o hrani, osim ako takvi standardi ili relevantni djelovi ne bi bili neefikasno ili neprikladno sredstvo za ispunjavanje legitimnih ciljeva propisa o hrani ili ako postoji naučno opravdanje ili ako bi rezultirali drugačijim nivoom zaštite od one koja je utvrđena kao prikladna u Crnoj Gori.

Analiza rizika

Član 12

- (1) Radi postizanja opšteg cilja, visokog nivoa zaštite zdravlja i života ljudi, propisi o hrani se zasnivaju na analizi rizika osim u slučajevima kada to nije primjereno okolnostima ili prirodi mjere.
- (2) Procjena rizika zasniva se na dostupnim naučnim dokazima i obavlja se na nezavisan, objektivan i transparentan način.
- (3) Upravljanje rizikom uzima u obzir rezultate procjena rizika a posebno mišljenja Evropske agencije za bezbjednost hrane (European Food safety authorities - EFSA), druge faktore od značaja za predmetno pitanje i načelo predostrožnosti kada su zahtjevi iz člana 13 stav 1 ovog zakona od posebnog značaja, kako bi se postigli opšti ciljevi propisa o hrani utvrđeni u članu 11 ovog zakona.
- (4) Komunikacija o rizicima treba da obezbijedi ispunjavanje ciljeva i poštovanje opštih načela iz čl. 15 i 16 ovog zakona.
- (5) Procjenu rizika iz stava 2 ovog člana mogu da vrše naučno-istraživačke ustanove za bezbjednost hrane koje ispunjavaju uslove u pogledu stručnog kadra i koje ovlasti Ministarstvo.
- (6) Ako u Crnoj Gori ne postoje naučno-istraživačke ustanove koje ispunjavaju uslove iz stava 5 ovog člana nadležni organ može ovlastiti specijalizovanu instituciju države članice Evropske unije za procjenu rizika u hrani i hrani za životinje.
- (7) Ustanove iz stava 5 ovog člana:
  - 1) prikupljaju i analiziraju podatke radi karakterizacije i praćenja rizika koji imaju direktan ili indirektan uticaj na bezbjednost hrane ili hrane za životinje;
  - 2) daju stručne savjete i naučnu podršku za unaprjeđenje bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
  - 3) predlažu preduzimanje mjera za otklanjanje rizika od hrane ili hrane za životinje;
  - 4) saraduju sa nadležnim državnim organima i nadležnim organom u oblasti razmjene informacija;
  - 5) daju predloge za obavještanje, učešće javnosti i edukaciju o značaju bezbjednosti hrane ili hrane za životinje;
  - 6) daju naučna mišljenja i pružaju naučnu i tehničku pomoć organima iz člana 6 ovog zakona u oblasti bezbjednosti hrane ili hrane za životinje, ishrane ljudi, stavljanja na tržište nove hrane, hrane za odojčad i malu djecu, hrane za posebne medicinske potrebe i hrane za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti, hrane za životinje za posebne nutritivne namjene i genetski modifikovane hrane i hrane za životinje, zdravlja i zaštite životinja i zdravlja bilja;
  - 7) daju inicijativu za izmjene propisa o bezbjednosti hrane i hrane za životinje;
  - 8) obavještavaju nadležni organ iz člana 8 ovog zakona o rezultatima izvršene procjene rizika.
- (8) Bliže uslove u pogledu stručnog kadra iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Načelo predostrožnosti

Član 13

- (1) U posebnim okolnostima, kada se na osnovu procjene dostupnih informacija utvrdi mogućnost štetnog djelovanja na zdravlje, ali i dalje postoje naučne nedoumice, mogu se preduzeti privremene mjere upravljanja rizikom potrebne za obezbjeđenje visokog nivoa

zaštite zdravlja do pribavljanja novih, pouzdanijih naučnih informacija potrebnih za sveobuhvatnu procjenu rizika.

- (2) Mjere iz stava 1 ovog člana moraju biti proporcionalne i primjerene kako ne bi ograničavale trgovinu u mjeri većoj od potrebne, kako bi se postigao visoki nivo zaštite zdravlja, pri čemu se uzima u obzir tehnička i ekonomska izvodljivost i drugi opravdani faktori koji se smatraju naročito značajnim u razmatranom slučaju, a mjere se preispituju u razumnom vremenskom roku u zavisnosti od prirode utvrđenog rizika za život i zdravlje i vrste naučnih podataka potrebnih za razjašnjenje naučnih nedoumica i sprovođenje sveobuhvatne procjene rizika.

Zaštita interesa potrošača

Član 14

Cilj propisa o hrani je da se zaštite interesi potrošača i da se obezbijede uslovi da potrošači donose informisane odluke koje se odnose na hranu koju konzumiraju radi sprečavanja:

- 1) prevara ili prevencije obmanjujućih postupaka;
- 2) izmjena sastava hrane (falsifikovanje);
- 3) svih drugih postupaka koji mogu potrošače dovesti u zabludu.

Ciljevi komunikacije o riziku

Član 15

Uzimajući u obzir odgovarajuće uloge lica koja procjenjuju i lica koja upravljaju rizikom, komunikacija o riziku ima sljedeće ciljeve:

- 1) povećanje svijesti i razumijevanja o konkretnim pitanjima koja su predmet razmatranja, između ostalog i u slučaju razlika u naučnoj procjeni, tokom cijelog procesa analize rizika;
- 2) obezbjeđivanje dosljednosti, transparentnosti i jasnoće u formulisanju preporuka i odluka za upravljanje rizikom;
- 3) obezbjeđivanje solidne osnove uključujući, gdje je to primjereno i naučnu osnovu, za razumijevanje odluka o upravljanju rizikom;
- 4) poboljšanje sveukupne efikasnosti i djelotvornosti analize rizika;
- 5) podsticanje razumijevanja analize rizika u javnosti, uključujući zadatke i odgovornosti lica koja procjenjuju i lica koja upravljaju rizikom, kako bi se povećalo povjerenje u njen ishod;
- 6) obezbjeđivanje odgovarajućeg uključivanja potrošača, subjekata u poslovanju hranom i hranom za životinje, akademske zajednice i svih ostalih zainteresovanih strana;
- 7) obezbjeđivanje odgovarajuće i transparentne razmjene informacija sa zainteresovanim stranama u vezi sa rizicima povezanim sa prehrambenim lancem;
- 8) obezbjeđivanje pružanja informacija potrošačima o strategijama sprečavanja rizika; i
- 9) doprinos borbi protiv širenja lažnih informacija i njihovih izvora.

Opšta načela komunikacije o riziku

Član 16

Uzimajući u obzir odgovarajuće uloge lica koje procjenjuju rizik i lica koja upravljaju rizikom, komunikacija o riziku zasniva se na sljedećim opštim načelima i mora:

- 1) da obezbijedi blagovremenu i interaktivnu razmjenu tačnih i svih primjerenih informacija sa svim zainteresovanim stranama, na osnovu načela transparentnosti, otvorenosti i odgovornosti;
- 2) da pruži transparentne informacije u svakoj fazi procesa analize rizika, od formulisanja zahtjeva za naučnim savjetom do pružanja procjene rizika i donošenja odluka o

upravljanju rizikom, uključujući informacije o tome kako su donesene odluke o upravljanju rizikom i koji su faktori uzeti u obzir;

- 3) da uzme u obzir percepciju rizika svih zainteresovanih strana;
- 4) da olakša razumijevanje i dijalog između svih zainteresovanih strana; i
- 5) da pruži jasnoću i dostupnost, uključujući i onim licima koja nijesu direktno uključena u proces ili nemaju naučno iskustvo, uz potpuno poštovanje primjenljivih zakonskih odredbi o povjerljivosti i zaštiti ličnih podataka.

Opšti plan za komunikaciju o riziku

Član 17

- (1) Opštim planom za komunikaciju o riziku podstiče se integrisani okvir za komunikaciju o riziku, kojeg su lica koja procjenjuju i lica koja upravljaju rizikom dužna da se pridržavaju na koherentan i sistematizovan način.
- (2) Opštim planom se:
  - 1) identifikuju ključni faktori koje treba uzeti u obzir pri razmatranju vrste i nivoa potrebnih aktivnosti za komunikaciju o riziku;
  - 2) identifikuju različite vrste i nivoi aktivnosti komunikacije o riziku, kao i odgovarajući glavni alati i kanali koji će se koristiti u svrhu komunikacije o riziku, uzimajući u obzir potrebu naročito značajnih ciljnih grupa;
  - 3) uspostavljaju odgovarajući mehanizmi koordinacije i saradnje radi jačanja koherentnosti komunikacije o riziku među licima koja procjenjuju i licima koja upravljaju rizikom; i
  - 4) uspostavljaju odgovarajući mehanizmi za obezbjeđivanje otvorenog dijaloga među potrošačima, subjektima u poslovanju hranom i hranom za životinje, akademskom zajednicom i svim drugim zainteresovanim stranama, kao i njihovo odgovarajuće uključivanje.
- (3) Opšti plan za komunikaciju o riziku iz stava 1 ovog člana radi postizanja ciljeva utvrđenih u članu 15 ovog zakona, u skladu sa opštim načelima utvrđenim u članu 16 ovog zakona donosi Ministarstvo.

Javne konsultacije

Član 18

Tokom pripreme, evaluacije i revizije propisa o hrani treba da se sprovode otvorene i transparentne javne konsultacije, direktno ili preko predstavničkih tijela odnosno zainteresovanih strana, osim kada hitnost pitanja ili situacija to ne dozvoljava.

Javne informacije

Član 19

Ako postoje razlozi za opravdanu sumnju da određena hrana ili hrana za životinje može predstavljati rizik po zdravlje ljudi ili životinja tada, u zavisnosti od prirode i ozbiljnosti rizika, nadležni organ preduzima odgovarajuće aktivnosti kako bi obavijestio javnost o prirodi, ozbiljnosti i obimu tog rizika za zdravlje i određuje, u najvećoj mogućoj mjeri hranu ili hranu za životinje ili vrstu hrane ili hrane za životinje, rizik koji ona može predstavljati i mjere koje se preduzimaju ili će biti preduzete kako bi se taj rizik spriječio, smanjio ili uklonio.

Unos hrane i hrane za životinje

Član 20

- (1) Hrana i hrana za životinje koja se unosi radi stavljanja na tržište na teritoriju Crne Gore mora ispunjavati zahtjeve utvrđene propisima o hrani, odnosno zahtjeve koji su najmanje

ekvivalentni zahtjevima utvrđenim propisima o hrani, ako posebnim ugovorom sa zemljom izvoznicom nije drugačije uređeno.

(2) Ekvivalentnim zahtjevima iz stava 1 ovog člana smatraju se zahtjevi za koje nadležni organ države izvoza na objektivan način dokaže da ispunjavaju isti ili viši nivo zaštite zdravlja ljudi u odnosu na nivo koji se zahtijeva ovim zakonom.

(3) Procjenu ekvivalentnosti zahtjeva iz stava 2 ovog člana na zahtjev zainteresovanog lica vrši nadležni organ.

Izvoz hrane i hrane za životinje

Član 21

(1) Hrana ili hrana za životinje koja se izvozi ili se unosi radi izvoza (re-export) mora ispunjavati zahtjeve utvrđene propisima o hrani, kao i zahtjeve zemlje uvoza ili zahtjeve utvrđene posebnim ugovorom sa zemljom uvoza.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, hrana ili hrana za životinje ako nije štetna po zdravlje ili bezbjedna, može se izvoziti ili unositi radi izvoza (re-export) sa teritorije Crne Gore, na osnovu saglasnosti nadležnih organa zemlje uvoza i ako su informisani o razlozima i okolnostima zbog kojih se ta hrana ili hrana za životinje ne može stavljati na tržište na teritoriji Crne Gore.

Međunarodni standardi

Član 22

Država Crna Gora se obavezuje u skladu sa međunarodnim standardima, da će:

- 1) doprinijeti razvoju međunarodnih tehničkih standarda za hranu i hranu za životinje, kao i sanitarnih i fitosanitarnih standarda;
- 2) podsticati koordinaciju rada na standardima za hranu i hranu za životinje koji sprovode međunarodne vladine i nevladine organizacije;
- 3) doprinijeti, gdje je to relevantno i primjereno, razvoju sporazuma o priznavanju ekvivalentnosti specifičnih mjera vezanih uz hranu i hranu za životinje;
- 4) dati posebnu pažnju posebnim razvojnim, finansijskim i trgovinskim potrebama zemalja u razvoju, s ciljem obezbjeđivanja da međunarodni standardi ne stvaraju nepotrebne prepreke izvozu iz zemalja u razvoju;
- 5) podsticati dosljednost između međunarodnih tehničkih standarda i propisa o hrani, istovremeno obezbjeđujući da se ne smanji visoki nivo zaštite koji se primjenjuje.

Zahtjevi za bezbjednost hrane

Član 23

- (1) Zabranjeno je stavljati na tržište hranu koja nije bezbjedna.
- (2) Hrana će se smatrati nebezbednom ako se utvrdi:
  - 1) da je štetna za zdravlje;
  - 2) da nije prikladna za ishranu ljudi.
- (3) Pri utvrđivanju bezbjednosti hrane uzima se u obzir sljedeće:
  - 1) normalni uslovi konzumacije hrane i uslovi u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije;
  - 2) informacije dostupne potrošaču, uključujući informacije na oznakama i druge informacije o sprečavanju štetnih djelovanja određene hrane ili kategorije hrane na zdravlje ljudi.
- (4) Pri utvrđivanju da li je neka hrana štetna za zdravlje ljudi uzima se u obzir sljedeće:
  - 1) ne samo mogući direktni i/ili kratkoročni i/ili dugoročni efekti te hrane na zdravlje lica koje je konzumira nego i na buduće generacije;
  - 2) mogući i kumulativni toksični efekti;
  - 3) posebna zdravstvena osjetljivost određenih kategorija potrošača u slučaju kada je hrana namijenjena toj kategoriji potrošača.

(5) Prilikom utvrđivanja da li neka hrana nije prikladna za ishranu ljudi, treba uzeti u obzir je li ta hrana neprihvatljiva za ishranu ljudi za predviđenu upotrebu zbog moguće kontaminacije spoljašnjim uzročnikom ili na neki drugi način, ili zbog truljenja, kvarenja ili raspadanja.

(6) Kada je nebezbedna hrana dio jedne proizvodne partije, serije (lota) ili pošiljke hrane iste vrste, po opisu i kategoriji, smatra se da je sva hrana iz te proizvodne partije, serije (lota) ili pošiljke takođe nebezbedna osim ako se na osnovu detaljne procjene ne utvrdi da nema dokaza da je ostatak partije, serije (lota) ili pošiljke nebezbedan.

(7) Usaglašenost hrane sa posebnim propisom koji se primjenjuje na tu vrstu/kategoriju hrane, ne sprječava nadležni organ da preduzima odgovarajuće mjere za ograničavanja njenog stavljanja na tržište ili zahtjeva za njeno povlačenje sa tržišta, u slučaju kada postoje razlozi za sumnju da je, bez obzira na njenu usaglašenost, ta hrana nebezbedna.

Zahtjevi za bezbednost hrane za životinje

Član 24

- (1) Zabranjeno je stavljati na tržište i hraniti životinje za proizvodnju hrane hranom za životinje koja nije bezbedna.
- (2) Hrana za životinje će se smatrati nebezbednom za predviđenu namjenu ako:
  - 1) ima štetan uticaj na zdravlje ljudi ili životinja;
  - 2) čini hranu dobijenu od životinja za proizvodnju hrane nebezbednom za ishranu ljudi.
- (3) Kada je nebezbedna hrana za životinje dio jedne proizvodne partije, serije (lota) ili pošiljke hrane za životinje iste vrste, po opisu i kategoriji, smatra se da je sva hrana za životinje iz te proizvodne partije, serije (lota) ili pošiljke takođe nebezbedna, osim ako se na osnovu detaljne procjene nadležnog organa ne utvrdi da nema dokaza da ostatak partije, serije (lota) ili pošiljke ne ispunjava zahtjeve bezbednosti hrane za životinje.
- (4) Hrana za životinje koja je u skladu sa posebnim propisima kojima je definisana bezbednost hrane za životinje smatraće se bezbednom u onoj mjeri u kojoj se to odnosi na zahtjeve utvrđene tim posebnim propisima.
- (5) Usaglašenost hrane za životinje sa posebnim odredbama koje se na nju primjenjuju ne sprječava nadležni organ da preduzme odgovarajuće mjere za ograničavanje stavljanja na tržište te hrane za životinje ili da zahtjeva njeno povlačenje sa tržišta ako postoje razlozi za sumnju u bezbednost te hrane za životinje, bez obzira na njenu usaglašenost.

Prezentacija

Član 25

Označavanje, oglašavanje i prezentacija hrane ili hrane za životinje, uključujući njihov oblik, izgled ili pakovanje, korišćene materijale za pakovanje, način na koji je izrađena i okruženje u kojem je izložena i informacije koje su o njoj dostupne putem bilo kojeg medija ne smiju dovoditi potrošače u zabludu.

Obaveze

Član 26

- (1) Subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije unutar poslovanja koje je pod njihovom kontrolom dužni su da obezbijede da hrana ili hrana za životinje ispunjava zahtjeve propisa o hrani koji su od posebnog značaja za njihove aktivnosti i dužni su da provjere da li su ispunjeni ti propisani zahtjevi.
- (2) Nadležni organ mora da sprovodi propise o hrani, da prati i provjerava da li subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje ispunjavaju odgovarajuće zahtjeve propisa o hrani u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije.
- (3) Nadležni organ mora da uspostavi i održava sistem službene kontrole i drugih aktivnosti primjerene okolnostima, uključujući obavještanje javnosti o bezbednosti hrane i hrane

za životinje i riziku, o nadzoru bezbjednosti hrane i hrane za životinje i drugim aktivnostima praćenja (monitoringa) koje pokrivaju sve faze proizvodnje, prerade i distribucije.

- (4) Nadležni organ utvrđuje pravila o upravnim mjerama i radnjama i novčanim kaznama koje se primjenjuju pri kršenju/povredi propisa o hrani i hrani za životinje a koje moraju biti efektivne, srazmjerne i odvraćajuće.

Sljedljivost

Član 27

(1) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje dužan je da uspostavi sljedljivost u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane i/ili supstanci koje se namijenjene da se dodaju u hranu ili hranu za životinje ili se može očekivati da će se dodati u hranu ili hranu za životinje.

(2) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje dužan je da uspostavi sistem sljedljivosti i postupke na osnovu kojih može identifikovati svako lice od kojeg se snabdijeva hranom, hranom za životinje, životinjama za proizvodnju hrane i svakom drugom supstancom koja je namijenjena, ili se može očekivati da bude ugrađena u hranu ili hranu za životinje i/ili kojima je isporučio svoje proizvode.

(3) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje iz stava 1 ovog člana dužan je da uspostavi sistem i postupke koji mu omogućavaju da na zahtjev nadležnog organa učini dostupnim sve informacije iz stava 2 ovog člana.

(4) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje dužan je da hranu ili hranu za životinje koja se stavlja na tržište ili je očekivano da će biti stavljena na tržište označi i identifikuje na odgovarajući način kako bi se omogućila sljedivost putem odgovarajuće dokumentacije ili drugih informacija u skladu sa odgovarajućim zahtjevima utvrđenim posebnim propisima.

(5) Bliža pravila za sljedivost hrane i hrane za životinje propisuje Ministarstvo.

Obaveze subjekata u poslovanju hranom

Član 28

- (1) Ako subjekt u poslovanju hranom smatra ili ima razloga da sumnja da hrana koju je uvezo, proizveo, preradio, obradio ili distribuirao ne ispunjava zahtjeve bezbjednosti hrane dužan je, da bez odlaganja, pokrene postupak povlačenja te hrane sa tržišta kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom i dužan je da o tome obavijesti nadležni organ.
- (2) Ako je hrana iz stava 1 ovog člana, već došla do potrošača, subjekt u poslovanju hranom dužan je da odmah na efikasan način i tačno obavijesti potrošače o razlogu njenog povlačenja i, ako je potrebno, od potrošača traži povraćaj te hrane kojom su već snabdjeveni, ako druge mjere nijesu dovoljne za postizanje visokog nivoa zaštite zdravlja.
- (3) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost u maloprodaji ili distribuciji, koji nema direktnog uticaja na pakovanje, označavanje, bezbjednost hrane ili na cjelovitost hrane, u okviru svog poslovanja, dužan je da pokrene postupak povlačenja sa tržišta proizvoda koji ne ispunjavaju zahtjeve bezbjednosti hrane i da učestvuje u doprinosu bezbjednosti hrane tako što prosljeđuje odgovarajuće informacije za sljedivost hrane nadležnom organu i dužan je da saraduje u preduzimanju aktivnosti, zajedno sa proizvođačima, prerađivačima i/ili nadležnim organom.
- (4) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležni organ ako smatra ili ima razloga da sumnja da hrana koju je stavio na tržište može biti štetna za zdravlje ljudi.
- (5) Subjekt u poslovanju hranom iz stava 4 ovog člana dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležni organ o preduzetim aktivnostima za sprečavanje rizika za krajnjeg potrošača i da ne sprječava i ne obeshrabruje druga lica od saradnje sa nadležnim organom u slučaju kada to može spriječiti, smanjiti ili ukloniti rizik koji potiče od te hrane.

- (6) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da saraduje sa nadležnim organom u aktivnostima koje se preduzimaju radi izbjegavanja ili smanjenja rizika koji potiče od hrane kojom on snabdijeva ili je snabdijevao tržište.

Obaveze subjekata u poslovanju hranom za životinje

Član 29

- (1) Ako subjekat u poslovanju hranom za životinje sumnja ili ima razloga da sumnja da hrana za životinje koju je uvezao, proizveo, preradio, manufakturno obradio ili distribuirao ne ispunjava zahtjeve za bezbjednost hrane za životinje dužan je da bez odlaganja, pokrene postupak povlačenja te hrane za životinje sa tržišta i dužan je da o tome obavijesti nadležni organ.
- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana ili u slučaju iz člana 24 stav 3 ovog zakona, kada serija, lot ili pošiljka ne ispunjava zahtjeve za bezbjednost hrane za životinje dužan je da tu hranu za životinje uništi, osim ako nadležni organ ne odluči drugačije, pri čemu je dužan da odmah na efikasan način i tačno obavijesti potrošače o razlogu njenog povlačenja i, ako je potrebno, od potrošača traži povraćaj te hrane za životinje kojom su već snabdjeveni, ako druge mjere nijesu dovoljne za postizanje visokog nivoa zaštite zdravlja.
- (3) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost u maloprodaji ili distribuciji, koji nema direktnog uticaja na pakovanje, označavanje, bezbjednost hrane za životinje ili na cjelovitost hrane za životinje, u okviru svog poslovanja, dužan je da pokrene postupak povlačenja sa tržišta proizvoda koji ne ispunjavaju zahtjeve bezbjednosti hrane za životinje i da učestvuje u doprinosu bezbjednosti hrane za životinje, tako što prosljeđuje odgovarajuće informacije za sljedivost hrane za životinje nadležnom organu i dužan je da saraduje u preduzimanju aktivnosti sa proizvođačima, prerađivačima i/ili nadležnim organom.
- (4) Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležni organ ako smatra ili ima razloga da sumnja da hrana za životinje koju je stavio na tržište ne ispunjava zahtjeve bezbjednosti hrane za životinje i dužan je da odmah obavijesti nadležni organ o mjerama preduzetim za sprečavanje rizika koji potiče od upotrebe te hrane za životinje i da ne sprječava i ne obeshrabruje bilo koje drugo lice da saraduje sa nadležnim organom u slučaju kada to može spriječiti, smanjiti ili ukloniti rizik koji potiče od te hrane za životinje.
- (5) Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da saraduje sa nadležnim organom u aktivnostima koje se preduzimaju radi izbjegavanja ili smanjenja rizika koji potiče od hrane za životinje kojom on snabdijeva ili je snabdijevao tržište.

Odgovornost

Član 30

- (1) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje odgovara za štetu koju je prouzrokovao hranom i/ili hranom za životinje u skladu sa zakonom o obligacionim odnosima.
- (2) Subjekt u poslovanju hranom i/ili hranom za životinje odgovora i za štetu, u skladu sa zakonom o obligacionim odnosima, ako informacije i podaci o hrani ili hrani za životinje koje je učinio dostupnim potrošaču odnosno kupcu, ne odgovaraju karakteristikama hrane, odnosno hrane za životinje.

IV. MEĐUNARODNA SARADNJA I SISTEM ZA BRZO UZBUNJIVANJE, HITNE MJERE I UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA

Saradnja

Član 31

Nadležni organ saraduje i učestvuje u mrežama kojima upravlja Evropska agencija za hranu (European Food Safety Authority EFSA) u područjima obuhvaćenim propisima o hrani i može biti

uključen u listu nadležnih organa kojima EFSA može povjeriti određene zadatke, finansijski doprinos i osoblje.

Sistem brzog uzbunjivanja

Član 32

- (1) Sistem brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (Rapid alert system for food and feed - RASFF) za obavještanje o direktnom ili indirektnom riziku za zdravlje ljudi koji potiče od hrane ili hrane za životinje uspostavlja se kao informativna mreža.
- (2) Sistem iz stava 1 ovog člana uspostavlja i vodi nadležni organ koji je kontakt tačka za razmjenu informacija sa RASFF.
- (3) Način uspostavljanja sistema iz stava 1 ovog člana, organe i organizacije nadležne za razmjenu informacija, bliži postupak razmjene i informacije koje se razmjenjuju utvrđuje se propisom Ministarstva.

Hitne mjere

Član 33

- (1) Kada se utvrdi da hrana ili hrana za životinje može da predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje ljudi i životinja ili životnu sredinu i ako se rizik ne može spriječiti sprovođenjem odgovarajućih mjera, nadležni organ naređuje sprovođenje jedne ili više sljedećih mjera, u zavisnosti od ozbiljnosti rizika:
  - 1) ako je hrana ili hrana za životinje domaćeg porijekla:
    - privremenu zabranu stavljanja na tržište ili upotrebu hrane ili hrane za životinje;
    - posebne uslove za postupanje sa hranom ili hranom za životinje; ili
    - druge odgovarajuće privremene mjere;
  - 2) ako je hrana ili hrana za životinje iz uvoza:
    - privremenu zabranu uvoza hrane ili hrane za životinje iz države ili dijela države izvoznice ili države preko koje se vrši tranzit;
    - posebne mjere za postupanje sa hranom ili hranom za životinje; ili
    - druge odgovarajuće mjere.
- (2) Nadležni organ u slučaju stavljanja na tržište hrane proizvedene u Crnoj Gori ili hrane koja se unosi u Crnu Goru ili koja je izvezena iz Crne Gore a koja može predstavljati rizik za zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili za životnu sredinu obavještava druge zemlje koje mogu biti uključene.

Opšti plan upravljanja kriznom situacijom

Član 34

- (1) U slučaju da hrana ili hrana za životinje predstavlja direktan ili indirektan rizik po zdravlje ljudi, životinja ili životnu sredinu koji nije moguće spriječiti, ukloniti ili smanjiti na prihvatljiv nivo primjenom mjera utvrđenih propisima o hrani (u daljem tekstu: krizna situacija) primjenjuju se mjere utvrđene opštim kriznim planom upravljanja kriznom situacijom u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje (u daljem tekstu: Opšti krizni plan).
- (2) Nadležni organ izrađuje i sprovodi Opšti krizni plan iz stava 1 ovog člana u skladu sa ovim zakonom i zakonom o službenoj kontroli.
- (3) Nadležni organ izrađuje izmjene Opšteg kriznog plana iz stava 1 ovog člana na osnovu promjena nadležnih organa ili organizacija i na osnovu iskustava tokom njegove primjene.
- (4) Nadležni organ priprema i sprovodi Plan iz stava 1 ovog člana i organizuje vježbe simulacije za njegovo sprovođenje.
- (5) Opšti krizni plan donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

V. USLOVI ZA STAVLJANJE HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE NA TRŽIŠTE

Zahtjevi za higijenu hrane

Član 35

- (1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je pri poslovanju hranom da ispunjava zahtjeve o higijeni hrane.
- (2) Zahtjeve za higijenu hrane iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.
- (3) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da primjereno djelatnosti uspostavi i sprovedi opšte i posebne zahtjeve za higijenu hrane utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (4) Zahtjevi za higijenu hrane, utvrđeni propisom iz stava 2 ovog člana ne primjenjuju se na:
  - 1) primarnu proizvodnju hrane namijenjenu za sopstvenu upotrebu u domaćinstvu;
  - 2) pripremu, rukovanje ili skladištenje hrane namijenjene za sopstvenu potrošnju u domaćinstvu;
  - 3) subjekte u poslovanju hranom koji direktno snabdijevaju malim količinama primarnih proizvoda krajnjeg potrošača ili maloprodajne objekte na lokalnom tržištu koji snabdijevaju krajnjeg potrošača;
  - 4) objekte za sakupljanje ili obradu kože koji rukuju sirovinama za proizvodnju želatina ili kolagena.
- (5) Zahtjeve za higijenu objekata, prostorija i opreme u kojima se proizvode male količine primarnih proizvoda iz stava 4 tačka 3 ovog člana za ishranu ljudi, vrste primarnih proizvoda, kriterijume za određivanje malih količina i lokalnog tržišta propisuje Vlada.
- (6) Subjektu u poslovanju hranom koji ima mali obim proizvodnje, prerade i obrade proizvoda neživotinjskog porijekla i/ili koji koristi tradicionalne metode proizvodnje proizvoda neživotinjskog porijekla radi olakšanja poslovanja mogu se dozvoliti odstupanja u pogledu zahtjeva za izgradnju, uređenje i opremanje objekta, pri čemu se ne smiju dovesti u pitanje ciljevi povezani sa higijenom hrane.
- (7) Bliži uslovi za odstupanja od stava 6 ovog člana i člana 36 ovog zakona utvrđuju se propisom Vlade.

Analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke

Član 36

- (1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da uspostavi, primjenjuje i kontinuirano održava postupke zasnovane na principima HACCP-a u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane nakon primarne proizvodnje i pratećih djelatnosti.
- (2) Principi HACCP-a obuhvataju:
  - identifikaciju opasnosti koja se mora spriječiti, eliminisati ili smanjiti na prihvatljiv nivo;
  - identifikaciju kritičnih kontrolnih tačaka u fazama iz stava 1 ovog člana, kod kojih je kontrola od bitnog značaja radi sprečavanja, uklanjanja ili smanjivanja rizika na prihvatljiv nivo;
  - uspostavljanje graničnih vrijednosti na kritičnim kontrolnim tačkama, koje razdvajaju prihvatljivu od neprihvatljive vrijednosti, radi sprečavanja, eliminisanja ili smanjivanja rizika na prihvatljiv nivo;
  - uspostavljanje i sprovođenje efikasnih sistema praćenja (monitoringa) kritičnih kontrolnih tačaka;
  - određivanje korektivnih mjera koje se preduzimaju kada sistem praćenja ukaže da kritična kontrolna tačka nije pod kontrolom;
  - određivanje postupaka, koji se redovno sprovode, radi provjere efikasnog funkcionisanja mjera iz al. 1 do 5 ovog stava;
  - evidentiranje i dokumentovanje, primjereno vrsti i obimu djelatnosti koja se obavlja, radi provjere efikasne primjene mjera iz al. 1 do 6 ovog stava.

- (3) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da prilikom izmjene proizvoda, procesa ili faze proizvodnje, izvrši i izmjene uspostavljenih postupaka.
- (4) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da:
  - na zahtjev nadležnog organa dokaže usaglašenost uspostavljenih postupaka iz stava 1 ovog člana, primjereno vrsti djelatnosti i obimu djelatnosti;
  - obezbijedi hronološko i ažurno dokumentovanje aktivnosti preduzetih u okviru uspostavljenih postupaka; i
  - čuva dokumentaciju i evidencije.
- (5) Izuzetno od stava 1 ovog člana subjekat u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost u kojoj se ne mogu identifikovati kritične kontrolne tačke u pripremi, proizvodnji i preradi hrane dužan je da uspostavi dobru higijensku praksu.

Zahtjevi za mikrobiološke kriterijume za hranu

Član 37

- (1) Subjekt u poslovanju hranom dužan je da na tržište stavlja samo hranu koja ispunjava propisane mikrobiološke kriterijume.
- (2) Mikrobiološke kriterijume iz stava 1 ovog člana za hranu, higijenu procesa bezbjednosti hrane, studijska ispitivanja hrane i način uzimanja uzoraka i ispitivanja propisuje Vlada.

Zahtjevi higijene za hranu životinjskog porijekla

Član 38

- (1) Subjekt u poslovanju hranom životinjskog porijekla dužan je da, pored zahtjeva iz čl. 35 i 36 ovog zakona ispunjava i posebne zahtjeve higijene za neprerađene i prerađene proizvode životinjskog porijekla.
- (2) Zahtjeve za higijenu hrane životinjskog porijekla iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.
- (3) Zahtjevi higijene hrane životinjskog porijekla iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se na:
  - 1) primarnu proizvodnju proizvoda životinjskog porijekla namijenjenu za ličnu upotrebu u domaćinstvu;
  - 2) pripremu, rukovanje ili skladištenje proizvoda životinjskog porijekla u domaćinstvu namijenjenih za ličnu upotrebu;
  - 3) subjekta u poslovanju hranom koji direktno snabdijeva malim količinama krajnjeg potrošača ili maloprodajne objekte na lokalnom tržištu koji snabdijevaju krajnjeg potrošača i to:
    - a) mesa živine i lagomorfa zaklanih na gazdinstvu;
    - b) lovne divljači ili mesa lovne divljači kojim lovci snabdijevaju krajnjeg potrošača.
- (4) Pored posebnih zahtjeva higijene za proizvode životinjskog porijekla primjenjuju se i propisi koji se odnose na zdravlje ljudi, životinja, dobrobit životinja, identifikaciju životinja i sljedljivost proizvoda životinjskog porijekla.
- (5) Zahtjeve za higijenu objekata, prostorija i opreme u kojima se proizvode male količine primarnih proizvoda iz člana 35 stav 4 tačka 3 i stava 3 tačka 3 ovog člana za ishranu ljudi, vrste primarnih proizvoda, kriterijume za određivanje malih količina i lokalnog tržišta propisuje Vlada.
- (6) Subjektu u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost u objektu koji ima mali obim proizvodnje, prerade i obrade proizvoda životinjskog porijekla i/ili koji koristi tradicionalne metode proizvodnje proizvoda životinjskog porijekla ili koji se nalazi u području sa posebnim geografskim ograničenjima, radi olakšanja poslovanja mogu se dozvoliti odstupanja u pogledu zahtjeva za izgradnju, uređenje i opremanje objekta, pri čemu se ne smiju dovesti u pitanje ciljevi povezani sa higijenom hrane.
- (7) U cilju obezbjeđivanja lakšeg poslovanja u područjima u kojima postoje posebna geografska ograničenja, subjekat u poslovanju hranom koji obavlja preradu mlijeka i proizvodi sireve i

proizvode od mlijeka (skorup i drugo) sa rokom zrenja dužim od 60 dana, mogu se dozvoliti odstupanja od zahtjeva, pri čemu se ne smiju dovesti u pitanje ciljevi povezani sa higijenom hrane i to:

- 1) utvrđenih propisom iz stava 2 ovog člana u odnosu na zahtjeve koji se odnose na ukupan broj mikroorganizama i somatskih ćelija u sirovom mlijeku (kvalitet sirovog mlijeka); i
  - 2) zakonom o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, u odnosu na obezbjeđivanje dovoljne količine vode koja se ispituje po najnižoj učestalosti radi utvrđivanja ispunjenosti zahtjeva utvrđenih tim zakonom.
- (8) Bliži uslovi za odstupanja iz čl. 35 i 36 ovog zakona i st. 6 i 7 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

VI. MJERE O Odstupanjima i prilagođavanja zahtjevima higijene hrane

Objekti za proizvodnju hrane sa tradicionalnim karakteristikama

Član 39

(1) U cilju obezbjeđivanja uslova za nastavak proizvodnje i očuvanja hrane sa tradicionalnim karakteristikama proizvedene primjenom tradicionalnog/ih postupka/aka tokom cijelog proizvodnog procesa ili određene/ih faze/a proizvodnog procesa, subjektu u poslovanju hranom dozvoljava se odstupanje od zahtjeva utvrđenih propisom iz člana 35 stav 2 ovog zakona, samo u pogledu zahtjeva za izgradnju, uređenje i opremanje objekta a koji uključuju prostorije u kojima su takvi proizvodi izloženi okruženju koje je neophodno za razvoj specifičnih karakteristika tog/ih proizvoda i vrstu materijala od kojih je izrađena prostorija i/ili površine i/ili oprema za proizvodnju proizvoda.

(2) Pri proizvodnji proizvoda iz stava 1 ovog člana, nadležni organ može odobriti subjektu u poslovanju hranom odstupanja od zahtjeva utvrđenih propisom o higijeni hrane iz člana 35 stav 2 ovog zakona i to za:

1) prostorije u kojima su proizvodi izloženi okruženju koje je neophodno za razvoj specifičnih karakteristika određenog tradicionalnog proizvoda, a koje mogu imati:

- a) zidne površine, plafone (ili unutrašnje krovne konstrukcije) i vrata koje nijesu glatka, nepropustljiva, neupijajuća ili su izrađena od nerđajućeg materijala; ili
- b) prirodne geološke zidove, plafone i podove.

2) vrstu materijala od kojeg su izrađeni predmeti, pribor i oprema koji dolaze u kontakt sa hranom koji se koriste tokom proizvodnje, prerade ili pakovanja proizvoda.

(3) Subjekt u poslovanju hranom koji želi da koristi mogućnost odstupanja iz st. 1 i 2 ovog člana podnosi nadležnom organu zahtjev za odstupanja od zahtjeva utvrđenih propisom o higijeni hrane iz člana 35 stav 2 ovog zakona za odobravanje proizvodnje hrane sa tradicionalnim karakteristikama proizvedene primjenom tradicionalnog/ih postupka/aka tokom cijelog proizvodnog procesa ili određene/ih faze/a proizvodnog procesa.

(4) Uz zahtjev za odobravanje odstupanja iz stava 2 ovog člana subjekat dostavlja nadležnom organu dokumentaciju koja treba da sadrži najmanje sljedeće informacije:

- naziv proizvoda;
- geografsko porijeklo proizvoda;
- opis proizvoda, opis tehnološkog procesa proizvodnje, uslova skladištenja i zrenja;
- materijale, predmete, pribor i opremu koji se koriste za proizvodnju tog proizvoda;
- opis objekta ili prostorije/prostora za proizvodnju, skladištenje i zrenje;
- dokaze o istorijatu i tradicionalnim specifičnostima proizvoda i/ili proizvodnje;
- bilo koju drugu informaciju koju subjekat u poslovanju s hranom smatra važnom.

(5) Nadležni organ formira komisiju za pregled dostavljene dokumentacije i neposredni pregled svakog objekta pojedinačno, radi provjere i procjene informacija iz stava 4 ovog člana na osnovu

kojeg donosi odluku o odobravanju proizvodnje određenog/ih proizvoda primjenom tradicionalnog postupka tokom proizvodnog procesa ili određene faze proizvodnog procesa.

(6) Subjekt u poslovanju hranom, kojem je nadležni organ odobrio odstupanja iz stava 2 ovog člana, dužan je da uspostavi efikasne postupke čišćenja i dezinfekcije prostorija i/ili opreme iz stava 2 tač. 1 i 2 ovog člana i da učestalost njihovog izvođenja prilagodi aktivnostima, uzimajući u obzir njihovu specifičnu ambijentalnu floru.

(7) Subjekt u poslovanju hranom iz stava 2 ovog člana, dužan je da predmete, pribor i opremu iz stava 2 tačka 2 ovog člana redovno čisti i po potrebi dezinfikuje i verifikuje efikasnost ovih postupaka.

(8) Podaci iz odluke o odobrenju korišćenja mogućnosti odstupanja iz stava 2 ovog člana za proizvodnju određenog/ih proizvoda primjenom tradicionalnog postupka tokom proizvodnog procesa ili određene faze proizvodnog procesa iz stava 5 ovog člana, unose se u odobrenje za obavljanje djelatnosti koje se izdaje u skladu sa članom 44 ovog zakona i kao dodatna napomena u Registar odobrenih objekata u poslovanju hranom.

(9) Nadležni organ dostavlja Evropskoj komisiji Listu objekata iz stava 8 ovog člana, u roku od najduže 12 mjeseci nakon izdavanja odobrenja subjektu u poslovanju hranom koja sadrži sljedeće:

1) podatke o dozvoljenim odstupanjima;

2) kratak opis zahtjeva koji su prilagođeni;

3) opis hrane, objekta (prostorije/opreme); i

4) sve ostale odgovarajuće informacije kojima se potvrđuje usaglašenost bezbjednosti proizvoda proizvedenog primjenom tradicionalnih postupaka.

(10) Listu objekata iz stava 8 ovog člana nadležni organ objavljuje na svojoj internet stranici.

Zdravstvene i identifikacione oznake

Član 40

(1) Subjekt u poslovanju hranom ne smije stavljati na tržište hranu životinjskog porijekla koja ne potiče iz objekta za proizvodnju hrane životinjskog porijekla koji nije odobren u skladu sa članom 44 stav 13 ovog zakona i koja nije označena propisanim:

- zdravstvenom oznakom; i/ili

- identifikacionom oznakom.

(2) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati identifikacionu oznaku na proizvod životinjskog porijekla samo ako je proizvod proizveden u odobrenim objektima za proizvodnju proizvoda životinjskog porijekla iz člana 44 ovog zakona.

Uklanjanje površinske kontaminacije

Član 41

(1) Subjekt u poslovanju hranom sa proizvoda životinjskog porijekla koji su površinski kontaminirani može da uklanja kontaminante samo vodom za piće, čistom vodom i supstancama koje su dozvoljene za smanjivanje površinske kontaminacije u skladu sa propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Vrste supstanci iz stava 1 ovog člana i način njihove primjene za smanjivanje površinske kontaminacije propisuje Vlada.

VII. REGISTRACIJA I ODOBRAVANJE OBJEKATA

Registar objekata

Član 42

(1) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje i predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom dužan je da djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane ili hrane za životinje ili predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom obavlja samo u registrovanim odnosno odobrenim objektima.

- (2) Objekti koji su registrovani odnosno odobreni upisuju se u Centralni registar registrovanih, odnosno odobrenih objekata (u daljem tekstu: Registar) koji vodi nadležni organ.
- (3) Registar se objavljuje na internet stranici nadležnog organa.
- (4) Način upisa i vođenja Registra propisuje Ministarstvo.

Registracija objekata

Član 43

- (1) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom prije otpočinjanja obavljanja djelatnosti, dužan je da za objekat u kojem obavlja djelatnost koja podliježe registraciji podnese zahtjev za registraciju objekta nadležnom organu.
- (2) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom dužan je da saraduje sa nadležnim organom u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Nadležni organ na osnovu zahtjeva iz stava 1 ovog člana, donosi rješenje o registraciji objekta i upisu u Registar ako je uz zahtjev priložena dokumentacija iz stava 3 ovog člana.
- (4) Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti koje podliježu registraciji, obrazac zahtjeva za registraciju i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev propisuje Ministarstvo.

Odobranje objekata

Član 44

- (1) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje ne smije započeti obavljanje djelatnosti u objektu u kojem se obavlja djelatnost koja podliježe odobravanju, bez odobrenja za obavljanje djelatnosti u tom objektu (u daljem tekstu: odobrenje).
- (2) Subjekt u poslovanju hranom ili hranom za životinje dužan je da prije otpočinjanja obavljanja djelatnosti podnese nadležnom organu zahtjev za odobravanje objekta.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana dostavlja se:
  - skica objekta sa rasporedom prostorija;
  - opis tehnološkog postupka, po potrebi;
  - obim poslovanja za objekat malog obima proizvodnje, u skladu sa članom 38 st. 6 i 7 ovog zakona ili za objekat koji proizvodi hranu sa tradicionalnim karakteristikama, u skladu sa članom 39 ovog zakona.
- (4) Dokaz o registraciji subjekta iz stava 2 ovog člana u Centralnom registru privrednih subjekata pribavlja nadležni organ po službenoj dužnosti.
- (5) Nakon podnošenja urednog zahtjeva iz stava 3 ovog člana, nadležni organ obrazuje rješenjem komisiju za pregled objekta (u daljem tekstu: komisija), koju čine predstavnici nadležnog organa od kojih najmanje jedan član mora biti službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla, radi utvrđivanja ispunjenosti zahtjeva utvrđenih ovim zakonom.
- (6) Nakon prvog neposrednog pregleda objekta i utvrđivanja ispunjenosti propisanih zahtjeva u pogledu infrastrukture, opreme i odgovarajuće dokumentacije o kontroli koju je uspostavio subjekat, za sprovođenje sistema samokontrole koji omogućava identifikaciju, procjenu i uspostavljanje kontrole nad opasnostima koje su važne za bezbjednost hrane i hrane za životinje (u daljnjem tekstu: HACCP), komisija iz stava 5 ovog člana, sačinjava zapisnik sa predlogom:
  - 1) za izdavanje uslovnog odobrenja;
  - 2) za odbijanje zahtjeva, u slučaju kada objekat ne ispunjava propisane zahtjeve iz ovog stava.
- (7) Nadležni organ, na osnovu predloga:
  - 1) iz stava 6 tačka 1 ovog člana donosi rješenje o uslovnom odobrenju na period od tri mjeseca i upisuje objekat u Registar odobrenih objekata; ili

- 2) na osnovu predloga iz stava 6 tačka 2 ovog člana donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.
- (8) Prilikom izdavanja odobrenja iz stava 7 tačka 1 ovog člana objektu koji posluje hranom životinjskog porijekla dodjeljuje se veterinarski kontrolni broj.
- (9) Prije isteka roka iz rješenja o uslovnom odobrenju iz stava 7 tačka 1 ovog člana službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla vrši službenu kontrolu objekta u vrijeme obavljanja uslovno odobrene djelatnosti, kao i kontrolu sprovođenja uspostavljenih postupaka samokontrole zasnovanih na HACCP principima.
- (10) Ako službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla tokom službene kontrole iz stava 9 ovog člana utvrdi da su ispunjeni svi propisani zahtjevi utvrđeni ovim zakonom, daje predlog Upravi za izdavanje rješenja o odobrenju objekta za obavljanje djelatnosti.
- (11) Ako službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla tokom službene kontrole iz stava 9 ovog člana utvrdi da nijesu ispunjeni svi propisani zahtjevi utvrđeni ovim zakonom, daje predlog nadležnom organu za donošenje rješenja o brisanju objekta iz Registra.
- (12) Izuzetno od stava 11 ovog člana, ako službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla tokom službene kontrole iz stava 9 ovog člana utvrdi da objekat ispunjava propisane zahtjeve o hrani i hrani za životinje u pogledu infrastrukture i opreme ali sistem sprovođenja postupaka samokontrole subjekta zasnovanih na HACCP principima nije u potpunosti prilagođen, daje predlog nadležnom organu za produženje uslovnog odobrenja, na period najduže do tri mjeseca, osim za brodove (brod fabrika i brod hladnjača) koji plove pod zastavom Crne Gore za koje se uslovno odobrenje izdaje na period do jedne godine.
- (13) Ako službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla službenom kontrolom, prije isteka roka iz stava 12 ovog člana, utvrdi da su ispunjeni svi zahtjevi daje predlog nadležnom organu za izdavanje odobrenja na osnovu kojeg nadležni organ donosi rješenje za odobrenje obavljanja djelatnosti u objektu.
- (14) Ako službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla službenom kontrolom, prije isteka roka iz stava 12 ovog člana utvrdi da i dalje nijesu ispunjeni zahtjevi, daje predlog nadležnom organu za brisanje objekta iz registra na osnovu kojeg nadležni organ donosi rješenje o brisanju objekta iz Registra odobrenih objekata.
- (15) Subjekat u poslovanju hranom i hranom za životinje može obavljati djelatnost u skladu sa rješenjem iz stava 7 tačka 1 i st. 10, 12 i 13 ovog člana.
- (16) Prilikom sprovođenja službenih kontrola, službeni veterinar (inspektor za hranu životinjskog porijekla) ili inspektor za hranu neživotinjskog porijekla provjerava i preispituje odobrenja objekata iz st. 10 i 13 ovog člana.
- (17) Vrste objekata u kojima se obavljaju djelatnosti koje podliježu odobravanju, obrazac zahtjeva za odobravanje i bliži sadržaj dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev propisuje Ministarstvo.
- (18) Nadležni organ obavještava Evropsku komisiju i zemlje članice Evropske unije o odobrenim objektima.

Promjene podataka

Član 45

- (1) Subjekat u poslovanju hranom, hranom za životinje i predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom dužan je da podnese nadležnom organu zahtjev za promjenu podataka u odnosu na izdato rješenje o upisu odnosno o odobravanju djelatnosti objekta u Registar objekata iz člana 42 ovog zakona, najkasnije 30 dana od dana nastanka promjene.
- (2) Ako subjekat u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom promjeni lokaciju objekta dužan je nadležnom organu

podnijeti zahtjev za registraciju odnosno odobravanje objekta u skladu sa čl. 43 i 44 ovog zakona kao i zahtjev za brisanje objekta na prethodnoj adresi.

Brisanje iz Registra

Član 46

Objekat upisan u Registar iz člana 42 ovog zakona, briše se iz Registra na:

- zahtjev subjekta u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom;
- osnovu rješenja inspektora o zabrani obavljanja djelatnosti u objektu zbog neispunjavanja propisanih uslova za obavljanje djelatnosti za koju je izdato rješenje o upisu odnosno odobravanju djelatnosti u Registar iz člana 42 ovog zakona;
- osnovu obavještenja subjekta u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom ili nadležnog inspektora da je prestalo obavljanje djelatnosti u objektu duže od šest mjeseci.

Uputstva i vodiči za dobru praksu

Član 47

(1) Radi olakšanja poslovanja i postizanja zahtjeva za bezbjednost hrane utvrđenih propisima o hrani, udruženja subjekata u poslovanju hranom ili hranom za životinje mogu sačinjavati vodiče za dobru higijensku praksu i primjenu principa HACCP-a.

(2) Pri izradi vodiča iz stava 1 ovog člana za dobru praksu, udruženja subjekata u poslovanju hranom ili hranom za životinje:

- ostvaruju saradnju sa nadležnim organom, udruženjima potrošača i drugim licima koja imaju interes prilikom primjene uputstava i vodiča;
- uzimaju u obzir odgovarajuća pravila Codex Alimentarius;
- mišljenja i obavještenja Evropske agencije za bezbjednost hrane; i
- za primarnu proizvodnju i sa njom povezane prateće djelatnosti uzimaju u obzir uputstva o dobroj higijenskoj praksi za kontrolu opasnosti.

(3) Na vodiče iz stava 1 ovog člana nadležni organ daje saglasnost ako su vodiči:

- izrađeni u skladu sa stavom 2 ovog člana;
- odgovarajući za sektore za koje su namijenjeni i ako se njima obezbjeđuje postizanje usaglašenosti sa zahtjevima za higijenu hrane ili hrane za životinje utvrđenim ovim zakonom.

(4) Vodiči iz stava 1 ovog člana moraju se redovno revidirati radi usklađivanja sa propisima o hrani i novim saznanjima o rizicima u hrani ili životnoj sredini.

VIII. PRAVILA BEZBJEDNOSTI HRANE

Informisanje potrošača o hrani

Član 48

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane i koji stavlja na tržište hranu, dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve o informisanju potrošača o hrani propisuje Vlada.

Nutritivne i zdravstvene tvrdnje

Član 49

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane i koji stavlja na tržište hranu koja sadrži navode o zdravstvenim ili nutritivnim tvrdnjama dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve za zdravstvene i nutritivne tvrdnje propisuje Vlada.

Oznake serije ili lota

Član 50

(1) Serija ili lot je serija prodajnih jedinica hrane koja je proizvedena, prerađena ili pakovana pod jednakim uslovima.

(2) Hrana se ne smije stavljati na tržište ako nije označena oznakom koja omogućava identifikaciju serije ili lota kojem hrana pripada.

(3) Oznaku serije ili lota određuje i stavlja subjekat u poslovanju hranom koji proizvodi, prerađuje ili pakuje odnosno prepakuje hranu.

(4) Oznake koje određuju seriju ili lot kojoj hrana pripada i način označavanja propisuje Ministarstvo.

Prehrambeni aditivi

Član 51

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije prehrambenih aditiva i koji stavlja na tržište prehrambene aditive ili koristi prehrambene aditive za proizvodnju, preradu ili obradu hrane dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve za prehrambene aditive propisuje Vlada.

Prehrambeni enzimi

Član 52

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije prehrambenih enzima i koji stavlja na tržište prehrambene enzime ili koristi prehrambene enzime za proizvodnju, preradu ili obradu hrane, dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve za prehrambene enzime propisuje Vlada.

Ekstrakcioni rastvarači

Član 53

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije ekstrakcionih rastvarača i koji stavlja na tržište ekstrakcione rastvarače ili koristi ekstrakcione rastvarače za proizvodnju, preradu ili obradu hrane dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve za ekstrakcione rastvarače propisuje Vlada.

Prehrambene arome

Član 54

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije prehrambenih aroma i koji stavlja na tržište prehrambene arome ili koristi prehrambene arome za proizvodnju, preradu ili obradu hrane dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

(2) Zahtjeve za prehrambene arome propisuje Vlada.

Materijali i predmeti koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom

Član 55

(1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije materijala i predmeta koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom i koji stavlja na tržište

materijale i predmete koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.

- (2) Zahtjeve za materijale i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom propisuje Vlada.

Suplementi

Član 56

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije suplemenata i koji stavlja na tržište suplemente dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za suplemente propisuje Vlada.

Dodavanje vitamina, minerala i drugih supstanci hrani

Član 57

- (1) Subjekt u poslovanju hranom može hrani dodavati vitamine, minerale i druge supstance i staviti na tržište hranu sa vitaminima, mineralima i drugim supstancama samo u skladu sa zahtjevima utvrđenim propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Vrste i oblike vitamina, minerala i drugih supstanci koji se mogu dodavati hrani propisuje Vlada.

Hrana za odojčad i malu djecu, hrana za posebne medicinske potrebe i hrana za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti

Član 58

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane za odojčad i malu djecu, hrane za posebne medicinske potrebe i hrane za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti i koji stavlja na tržište hranu za odojčad i malu djecu, hranu za posebne medicinske potrebe i hranu za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za hranu za odojčad i malu djecu, hranu za posebne medicinske potrebe i hranu za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti propisuje Vlada.

Brzo zamrznuta hrana

Član 59

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije brzo zamrznute hrane i koji stavlja na tržište brzo zamrznutu hranu dužan je da ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za brzo zamrznutu hranu propisuje Vlada.

Kontaminanti

Član 60

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane i koji stavlja na tržište hranu dužan je da obezbijedi da hrana koju stavlja na tržište ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Maksimalno dozvoljene količine kontaminanata u hrani propisuje Vlada.
- (3) Način uzimanja uzoraka i metode laboratorijskih ispitivanja i način praćenja kontaminanata propisuje Ministarstvo.

Nova hrana

Član 61

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije nove hrane i koji stavlja na tržište novu hranu, dužan je da obezbijedi da ta hrana ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za novu hranu propisuje Vlada.

Hrana ili sastojci hrane tretirani jonizujućim zračenjem

Član 62

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane ili sastojaka hrane tretirane jonizujućim zračenjem i koji stavlja na tržište hranu ili sastojke hrane tretirane jonizujućim zračenjem, dužan je da obezbijedi da ta hrana ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za hranu i sastojke hrane tretirane jonizujućim zračenjem propisuje Vlada.

Prirodna mineralna i izvorska voda

Član 63

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije prirodne mineralne i izvorske vode i koji stavlja na tržište prirodnu mineralnu i izvorsku vodu, dužan je da obezbijedi da prirodna mineralna voda ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za prirodnu mineralnu i izvorsku vodu propisuje Vlada.

Genetski modifikovana hrana ili hrana za životinje

Član 64

- (1) Subjekt u poslovanju hranom koji stavlja na tržište genetski modifikovanu hranu ili hranu za životinje dužan je da obezbijedi da ta hrana ili hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 3 ovog člana.
- (2) Zabranjeno je stavljati na tržište GMO za upotrebu u hrani ili genetski modifikovanoj hrani ako ne ispunjava uslove u skladu sa propisom iz stava 3 ovog člana.
- (3) Listu genetski modifikovane hrane ili hrane za životinje koja se može stavljati na tržište, način i uslove korišćenja i označavanja propisuje Vlada.

Posebni zahtjevi za stavljanje određene vrste hrane na tržište

Član 65

- (1) Subjekt u poslovanju hranom može stavljati na tržište Crne Gore određene vrste hrane odnosno suplemente, novu hranu i hranu sa nutritivnim i zdravstvenim tvrdnjama (u daljem tekstu: proizvod) koji je upisan u Registar proizvoda koje vodi nadležni organ.
- (2) Subjekt u poslovanju hranom iz stava 1 ovog člana dužan je da prije uvoza odnosno stavljanja na tržište proizvoda iz stava 1 ovog člana podnese nadležnom organu zahtjev sa propisanom dokumentacijom za izdavanje odobrenja o upisu proizvoda u Registar.
- (3) Obrazac za podnošenje zahtjeva, vrstu i sadržaj dokumentacije iz stava 2 ovog člana, postupak izdavanja stručnih mišljenja, odobrenja i način upisa u Registar utvrđuje se propisom Vlade.
- (4) Nadležni organ izdaje odobrenje o upisu proizvoda u Registar proizvoda iz stava 1 ovog člana.
- (5) Upis proizvoda u Registar proizvoda vrši se na period od pet godina.

IX. POSEBNA PRAVILA BEZBJEDNOSTI ZA HRANU ZA ŽIVOTINJE

Opšte obaveze

Član 66

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da obezbijedi da se sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje, u okviru djelatnosti koju obavlja i koja je pod njegovom kontrolom, vrše u skladu sa propisima o hrani.
- (2) Držalac životinja koje se koriste za proizvodnju hrane dužan je da primjenjuje dobru praksu za ishranu tih životinja.
- (3) Dobra praksa za ishranu životinja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Zahtjevi za higijenu hrane za životinje

Član 67

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da sprovodi mjere radi ispunjavanja propisanih zahtjeva za higijenu hrane za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje, počev od primarne proizvodnje hrane za životinje do stavljanja na tržište, prilikom ishrane životinja koje se koriste za proizvodnju hrane, kao i pri unosu i izvozu u skladu sa propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Bliže zahtjeve za higijenu hrane propisuje Vlada.
- (3) Zahtjevi za higijenu hrane za životinje utvrđeni propisom iz stava 2 ovog člana ne primjenjuju se na:
  - 1) proizvodnju hrane za životinje za potrebe sopstvenog domaćinstva:
    - za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane za potrebe sopstvenog domaćinstva;
    - za životinje koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane;
  - 2) ishranu životinja koje se koriste za proizvodnju hrane za potrebe sopstvenog domaćinstva;
  - 3) ishranu životinja koje se ne uzgajaju za proizvodnju hrane;
  - 4) direktno snabdijevanje malim količinama hrane za životinje iz primarne proizvodnje od strane proizvođača na lokalnom nivou za upotrebu na lokalnim poljoprivrednim gazdinstvima; i
  - 5) maloprodaju hrane za kućne ljubimce.

Posebne obaveze

Član 68

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje dužan je da obezbijedi usaglašenost hrane za životinje sa posebnim mikrobiološkim kriterijumima za hranu za životinje i preduzima mjere i primjenjuje postupke kojima se garantuje bezbjednost hrane za životinje.
- (2) Subjekt u poslovanju hranom za životinje, uključujući i proizvođače hrane za životinje na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, dužan je da nabavlja i koristi hranu za životinje koja potiče iz objekata koji su registrovani i/ili odobreni u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Subjekt u poslovanju hranom za životinje u primarnoj proizvodnji hrane za životinje sa pratećim djelatnostima, dužan je da vodi evidenciju koja se odnosi na mjere za kontrolu opasnosti.
- (4) Subjekti u poslovanju hranom za životinje nakon primarne proizvodnje hrane za životinje, uključujući i trgovce koji hranu za životinje ne drže u svojim objektima, dužni su da vode evidenciju o proizvodnji, nabavci i prodaji hrane za životinje radi obezbjeđivanja sljedljivosti od prijema do isporuke, uključujući i izvoz.

Analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke

Član 69

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje, osim primarne proizvodnje hrane za životinje sa pratećim djelatnostima, dužan je da uspostavi, primjenjuje i kontinuirano održava postupke zasnovane na principima HACCP-a u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje.
- (2) Prilikom promjene proizvoda, procesa ili bilo koje faze proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije, subjekt koji posluje hranom za životinje dužan je da preispita uspostavljene postupke iz stava 1 ovog člana radi njihovog usaglašavanja sa nastalim promjenama.
- (3) Za primjenu postupaka zasnovanih na principima HACCP- a, subjekti u poslovanju hranom za životinje mogu primjenjivati vodiče dobre prakse zajedno sa vodičima o primjeni HACCP-a.

Stavljanje na tržište i korišćenje hrane za životinje

Član 70

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje i koji stavlja na tržište hranu za životinje, dužan je da obezbijedi da hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za stavljanje na tržište hrane za životinje propisuje Vlada.
- (3) Katalog hraniva, laboratorijske metode i način uzimanja uzoraka hrane za životinje i program monitoringa određenih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje propisuje Ministarstvo.

Stavljanje na tržište hrane za životinje za posebne nutritivne namjene

Član 71

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje za posebne nutritivne namjene i koji stavlja na tržište hranu za životinje za posebne nutritivne namjene dužan je da obezbijedi da hrana za životinje za posebne nutritivne namjene ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za stavljanje na tržište hrane za životinje za posebne nutritivne namjene propisuje Vlada.

Označavanje, prezentovanje i pakovanje hrane za životinje

Član 72

- (1) Označavanje i prezentovanje hrane za životinje ne smije kupca, odnosno držaoca životinja dovesti u zabludu, posebno:
  - 1) u odnosu na namjenu korišćenja ili svojstava hrane za životinje, a naročito na prirodu, način obrade ili proizvodnje, osobine, sastav, količinu, rok trajanja, vrstu ili kategoriju životinja kojima je namijenjena;
  - 2) pripisivanjem nepostojećih efekata ili svojstava hrani za životinje ili isticanjem posebnih svojstava hrane za životinje kada hrana za životinje iste vrste posjeduje ta svojstva; ili
  - 3) u odnosu na označavanja sa katalogom hraniva i vodiča za dobru praksu označavanja pojedinih vrsta hrane za životinje.
- (2) Hraniva i krmne smješe koja se stavljaju na tržište moraju biti označene u skladu sa katalogom hraniva iz člana 70 stav 3 ovog zakona.

Tvrđnje

Član 73

- (1) Pri označavanju i prezentaciji hraniva i krmnih smješa, može se ukazati na prisutnost ili odsutnost pojedinih materija u hrani za životinje, na posebna nutritivna svojstva ili djelovanje ili na posebnu funkciju, pod uslovom da:

- 1) su tvrdnje objektivne, da se mogu provjeriti i da ih korisnik hrane za životinje može razumjeti (držalac životinje);
  - 2) je tvrdnja naučno dokazana, bilo putem javno dostupnog naučnog dokaza ili putem dokumentovanog istraživanja subjekta u poslovanju hranom za životinje.
- (2) Tvrdnja iz stava 1 ovog člana mora biti dostupna u vrijeme stavljanja hrane za životinje na tržište.

Vodiči za dobru praksu označavanja

Član 74

- (1) Vodiči za dobru praksu označavanja mogu se izrađivati posebno za hranu za kućne ljubimce i za krmne smješe za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane i krmne smješe za krznašice.
- (2) Korišćenje vodiča je dobrovoljno, a ako subjekat u poslovanju hranom za životinje korišćenje vodiča navodi na oznaci hrane za životinje, mora se pridržavati svih odredbi vodiča.
- (3) Na vodiče iz stava 1 ovog člana saglasnost daje nadležni organ.

Dodaci hrani za životinje

Član 75

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije dodataka hrani za životinje i koji stavlja na tržište dodatke hrani za životinje dužan je da obezbijedi da dodaci hrani za životinje ispunjavaju zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za dodatke hrani za životinje propisuje Vlada.

Nepoželjne supstance u hrani za životinje

Član 76

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje i koji stavlja na tržište hranu za životinje dužan je da obezbijedi da hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Maksimalno dozvoljene količine nepoželjnih supstanci u hrani za životinje propisuje Vlada.

Medicinirana hrana za životinje

Član 77

- (1) Subjekt u poslovanju hranom za životinje koji obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i distribucije medicinirane hrane za životinje i koji stavlja na tržište mediciniranu hranu za životinje dužan je da obezbijedi da medicinirana hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz stava 2 ovog člana.
- (2) Zahtjeve za mediciniranu hranu za životinje propisuje Vlada.
- (3) Obrazac i sadržaj recepta za mediciniranu hranu za životinje, obrazac i sadržaj propratnog dokumenta za mediciniranu hranu za životinje propisuje Ministarstvo.

X. SLUŽBENA KONTROLA I NADZOR

Vršenje službene kontrole i nadzora

Član 78

- (1) Službenu kontrolu i inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, posebnog propisa o službenoj kontroli hrane i propisa donijetih na osnovu ovog zakona i zakona o službenoj kontroli hrane vrši nadležni organ preko službenih veterinarā - inspektora za hranu životinjskog porijekla i inspektora za hranu neživotinjskog porijekla (u daljem tekstu: inspektori za hranu), graničnih službenih veterinarā i graničnih fitosanitarnih inspektora u skladu sa zakonom.
- (2) Inspektor za hranu vrši službenu kontrolu i nadzor:

1) Službeni veterinar - inspektor za hranu životinjskog porijekla sprovodi službenu kontrolu i nadzor:

- registrovanih objekata za primarnu proizvodnju proizvoda životinjskog porijekla, sa pratećim djelatnostima;
- registrovanih objekata za preradu primarnih proizvoda životinjskog porijekla na poljoprivrednim gazdinstvima;
- odobrenih objekata za preradu, proizvodnju i distribuciju proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje životinjskog porijekla;
- GMO hrane i hrane za životinje životinjskog porijekla.

2) Inspektor za hranu neživotinjskog porijekla sprovodi službenu kontrolu i nadzor:

- registrovanih objekata za primarnu proizvodnju proizvoda neživotinjskog porijekla, sa pratećim djelatnostima;
- odobrenih objekata za preradu primarnih proizvoda neživotinjskog porijekla na poljoprivrednim gazdinstvima;
- odobrenih objekata za preradu, proizvodnju i distribuciju proizvoda neživotinjskog porijekla;
- GMO hrane i hrane za životinje neživotinjskog porijekla.
- pošiljki hrane neživotinjskog porijekla koje se unose i koje ne podliježu pojačanim službenim kontrolama na mjestu puštanja u slobodan promet (carinska ispostava), skladištu, poslovnim prostorijama subjekta u poslovanju hranom;
- pri izvozu pošiljki proizvoda neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla.

Uslovi za inspektore za hranu

Član 79

- (1) Pored opštih i posebnih uslova propisanih zakonom o državnim službenicima i namještenicima, zdravlju i dobrobiti životinja, inspektori koji vrše službene kontrole hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom treba da:
  - 1) su obučeni za obavljanje odgovarajućih službenih kontrola;
  - 2) se kontinuirano stručno usavršavaju;
  - 3) posjeduju multidisciplinarnu sposobnost saradnje.
- (2) Inspektori za hranu u zavisnosti od oblasti nadzora mogu biti lica sa završenim VII stepenom stručne spreme iz oblasti veterine, medicine, biologije, hemije, prehrambene tehnologije, poljoprivrednih nauka iz oblasti biljne proizvodnje i stočarstva koji, pored opštih i posebnih uslova propisanih zakonom o državnim službenicima i namještenicima, imaju i položen stručni ispit za rad u organima državne uprave.
- (3) Obuku iz stava 1 tačka 1 ovog člana organizuje nadležni organ.
- (4) Program i način sprovođenja obuke iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrđuje nadležni organ.

Obaveze i ovlašćenja inspektora

Član 80

U sprovođenju službenih kontrola inspektori iz člana 78 ovog zakona, pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom o službenoj kontroli i zakonom o inspekcijском nadzoru ukoliko odredbe nijesu u suprotnosti sa zakonom o službenim kontrolama i ovim zakonom, imaju prava i obaveze da:

- 1) sprovode službene kontrole;
- 2) uzimaju uzorke hrane i hrane za životinje;
- 3) vrše provjeru sljedljivosti hrane i hrane za životinje iz člana 27 stav 5 ovog zakona;

4) vrše provjeru kontrolnih sistema zasnovanih na HACCP principima koje su uspostavili subjekti u poslovanju hranom i hranom za životinje i dobijenih rezultata iz čl. 36 i 69 ovog zakona;

5) vrše kontrolu radi provjere ispunjenosti zahtjeva bezbjednosti hrane, hrane za životinje i predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom, utvrđenih sljedećim propisima o:

- higijeni hrane iz člana 35 st. 2 i 5 ovog zakona;
- mikrobiološkim kriterijumima za hranu iz člana 37 stav 2 ovog zakona;
- posebnim zahtjevima higijene hrane životinjskog porijekla iz člana 38 st. 2, 5 i 8 ovog zakona;
- zdravstvenim i identifikacionim oznakama iz člana 40 stav 2 ovog zakona;
- smanjenju površinske kontaminacije iz člana 41 stav 2 ovog zakona;
- registraciji objekata iz člana 43 stav 3 ovog zakona;
- odobravanju objekata iz člana 44 stav 17 ovog zakona;
- upotrebi vodiča za dobru higijensku praksu i primjenu principa HACCP-a iz člana 47 ovog zakona;
- informisanju potrošača o hrani iz člana 48 stav 2 ovog zakona;
- nutritivnim i zdravstvenim tvrdnjama iz člana 49 stav 2 ovog zakona;
- oznakama serije ili lota iz člana 50 stav 4 ovog zakona;
- prehrambenim aditivima iz člana 51 stav 2 ovog zakona;
- prehrambenim enzimima iz člana 52 stav 2 ovog zakona;
- ekstrakcionim rastvaračima iz člana 53 stav 2 ovog zakona;
- prehrambenim aromama iz člana 54 stav 2 ovog zakona;
- materijalima i predmetima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom iz člana 55 stav 2 ovog zakona;
- suplementima iz člana 56 stav 2 ovog zakona;
- dodavanju vitamina, minerala i drugih supstanci iz člana 57 stav 2 ovog zakona;
- hrani za odojčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i hrani za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti iz člana 58 stav 2 ovog zakona;
- brzo zamrznutoj hrani iz člana 59 stav 2 ovog zakona;
- kontaminantima iz člana 60 stav 2 ovog zakona;
- novoj hrani iz člana 61 stav 2 ovog zakona;
- hrani ili sastojcima hrane tretiranim jonizujućim zračenjem iz člana 62 stav 2 ovog zakona;
- prirodnoj mineralnoj i izvorskoj vodi iz člana 63 stav 2 ovog zakona;
- genetski modifikovanoj hrani ili hrani za životinje iz člana 64 stav 3 ovog zakona;
- posebnim zahtjevima za stavljanje određene vrste hrane na tržište iz člana 65 stav 3 ovog zakona;
- dobroj praksi za ishranu životinja iz člana 66 stav 3 ovog zakona;
- zahtjevima higijene hrane za životinje iz člana 67 stav 2 ovog zakona;
- stavljanju na tržište i korišćenju hrane za životinje iz člana 70 st. 2 i 3 ovog zakona;
- stavljanju na tržište hrane za životinje za posebne nutritivne namjene iz člana 71 stav 2 ovog zakona;
- označavanju, prezentovanju i pakovanju hrane za životinje iz člana 72 stav 2 ovog zakona;
- tvrdnjama iz člana 73 stav 2 ovog zakona;
- dodacima hrani za životinje iz člana 75 stav 2 ovog zakona;
- nepoželjnim supstancama u hrani za životinje iz člana 76 stav 2 ovog zakona;
- mediciranoj hrani za životinje iz člana 77 st. 2 i 3 ovog zakona;

- i drugim propisima o hrani donijetim na osnovu ovog zakona, propisa o hrani i zakona o službenim kontrolama.

Upravne mjere i radnje

Član 81

U sprovođenju službenih kontrola inspektori iz člana 80 ovog zakona, pored upravnih mjera i radnji utvrđenih ovim zakonom, zakonom o službenoj kontroli hrane i zakonom o inspeksijskom nadzoru imaju obaveze i ovlašćenja da:

- 1) narede mjere propisane zakonom o službenim kontrolama i posebnim propisima o hrani i hrani za životinje;
- 2) narede privremene mjere na osnovu načela predostrožnosti iz člana 13 ovog zakona;
- 3) narede povlačenje i/ili opoziv sa tržišta nebezbedne hrane ili hrane koja nije pogodna za ishranu ljudi u skladu sa članom 23 ovog zakona;
- 4) narede povlačenje i/ili opoziv sa tržišta nebezbedne hrane za životinje u skladu sa članom 24 ovog zakona;
- 5) narede uspostavljanje sljedljivosti u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane i/ili supstanci koje su namijenjene da se dodaju u hranu ili hranu za životinje ili se može očekivati da će se dodati u hranu ili hranu za životinje i druge mjere u skladu sa članom 27 ovog zakona;
- 6) narede efikasno i tačno obavješćavanje odnosno opoziv od svih korisnika hrane ako subjekat u poslovanju hranom ne postupi u skladu sa članom 28 ovog zakona;
- 7) narede efikasno i tačno obavješćavanje odnosno opoziv od svih korisnika hrane za životinje ako subjekat u poslovanju hranom za životinje ne postupi u skladu sa članom 29 ovog zakona;
- 8) narede sprovođenje mjera radi ispunjavanja zahtjeva higijene hrane u skladu sa članom 35 ovog zakona;
- 9) narede uspostavljanje, primjenu i kontinuirano održavanje postupaka zasnovanih na principima HACCP-a za hranu u skladu sa članom 36 ovog zakona;
- 10) narede sprovođenje mjera za mikrobiološke kriterijume za hranu utvrđenih članom 37 ovog zakona;
- 11) narede sprovođenje mjera radi ispunjavanja posebnih zahtjeva higijene za hranu životinjskog porijekla u skladu sa članom 38 ovog zakona;
- 12) narede uspostavljanje efikasnih postupaka čišćenja i dezinfekcije prostorija i opreme u skladu sa članom 39 ovog zakona;
- 13) narede propisano označavanje zdravstvenom i identifikacionom oznakom proizvoda životinjskog porijekla u skladu sa članom 40 ovog zakona;
- 14) narede uklanjanja površinske kontaminacije dozvoljenim supstancama u skladu sa članom 41 ovog zakona;
- 15) zabrane obavljanje djelatnosti u objektima koji nijesu upisani u registar registrovanih objekata u skladu sa članom 43 ovog zakona;
- 16) zabrane obavljanje djelatnosti u objektima koji nijesu odobreni za obavljanje djelatnosti u skladu sa članom 44 ovog zakona;
- 17) zabrane stavljanje na tržište hrane koja nije označena ili je na hrani oznaka koja ne sadrži sve propisane informacije o hrani u skladu sa članom 48 ovog zakona;
- 18) zabrane stavljanje na tržište hrane koja na oznaci sadrži nutritivne i zdravstvene tvrdnje suprotno zahtjevima utvrđenim članom 49 ovog zakona;
- 19) zabrane stavljanje na tržište hrane koja ne sadrži oznaku serije ili lota u skladu sa članom 50 ovog zakona;
- 20) zabrane stavljanje na tržište prehrambenih aditiva i hrane koja sadrži prehrambene aditive ili koriste prehrambene aditive suprotno zahtjevima utvrđenim članom 51 ovog zakona;

- 21) zabrane stavljanje na tržište prehrambenih enzima i hrane koja sadrži prehrambene enzime ili koriste prehrambene enzime suprotno zahtjevima utvrđenim članom 52 ovog zakona;
- 22) zabrane stavljanje na tržište ekstrakcionih rastvarača i hrane koja sadrži ekstrakcione rastvarače ili koriste ekstrakcione rastvarače suprotno zahtjevima utvrđenim članom 53 ovog zakona;
- 23) zabrane stavljanje na tržište prehrambenih aroma i hrane koja sadrži prehrambene arome ili koriste prehrambene arome suprotno zahtjevima utvrđenim članom 54 ovog zakona;
- 24) zabrane stavljanje na tržište materijala i predmeta koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom a koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane članom 55 ovog zakona;
- 25) zabrane stavljanje na tržište suplemenata i hrane koja sadrži suplemente suprotno zahtjevima utvrđenim članom 56 ovog zakona;
- 26) zabrane stavljanje na tržište vitamina, minerala i drugih supstanci kao i hrane koja sadrži vitamine, minerale i druge supstance suprotno zahtjevima utvrđenim članom 57 ovog zakona;
- 27) zabrane stavljanje na tržište hrane za odojčad i malu djecu, hrane za posebne medicinske potrebe i hrane za zamjenu za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 58 ovog zakona;
- 28) zabrane stavljanje na tržište brzo zamrznute hrane koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 59 ovog zakona;
- 29) zabrane stavljanje na tržište hrane koja sadrži kontaminente suprotno zahtjevima utvrđenim članom 60 ovog zakona;
- 30) zabrane stavljanje na tržište nove hrane koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 61 ovog zakona;
- 31) zabrane stavljanje na tržište hrane tretirane jonizujućim zračenjem koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 62 ovog zakona;
- 32) zabrane stavljanje na tržište prirodne mineralne i izvorske vode koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 63 ovog zakona;
- 33) zabrane stavljanje na tržište genetski modifikovane hrane i hrane za životinje koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 64 ovog zakona;
- 34) zabrane stavljanje na tržište određene vrste hrane koja ne ispunjava zahtjeve propisane članom 65 ovog zakona;
- 35) naredbe sprovođenje mjera radi ispunjavanja zahtjeva higijene hrane za životinje u skladu sa članom 67 ovog zakona;
- 36) naredbe uspostavljanje, primjenu i kontinuirano održavanje postupaka zasnovanih na principima HACCP-a za hranu za životinje u skladu sa članom 69 ovog zakona;
- 37) zabrane stavljanje na tržište hrane za životinje koja ne ispunjava propisane zahtjeve utvrđene članom 70 ovog zakona;
- 38) zabrane stavljanje na tržište hrane za životinje za posebne nutritivne namjene koja ne ispunjava propisane zahtjeve utvrđene članom 71 ovog zakona;
- 39) zabrane stavljanje na tržište hrane za životinje koja nije označena ili je na hrani oznaka koja ne sadrži sve propisane informacije o hrani za životinje u skladu sa članom 72 ovog zakona;
- 40) zabrane stavljanje na tržište hrane za životinje koja na oznaci sadrži tvrdnje navedene suprotno zahtjevima utvrđenim članom 73 ovog zakona;
- 41) zabrane stavljanje na tržište dodatka hrani za životinje suprotno zahtjevima utvrđenim članom 75 ovog zakona;
- 42) zabrane stavljanje na tržište dodatka hrane za životinje koja sadrži nepoželjne supstance suprotno zahtjevima utvrđenim članom 76 ovog zakona;
- 43) zabrane stavljanje na tržište medicinirane hrane za životinje suprotno zahtjevima utvrđenim članom 77 ovog zakona;

XI. KAZNENE ODREDBE

Novčane kazne

Član 82

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
- 1) ne obezbijedi da, u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije unutar poslovanja koje je pod njihovom kontrolom, hrana ili hrana za životinje ispunjava zahtjeve propisa o hrani koji su od posebnog značaja za njihove aktivnosti i ne vrše provjere da li su ispunjeni ti propisani zahtjevi (član 26 stav 1);
  - 2) ne uspostavi sljedljivost u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane i/ili supstanci koje su namijenjene da se dodaju u hranu ili hranu za životinje ili se može očekivati da će se dodati u hranu ili hranu za životinje (član 27 stav 1);
  - 3) ne uspostavi sistem sljedljivosti i postupke na osnovu kojih se može identifikovati svako lice od kojeg se snabdijeva hranom, hranom za životinje, životinjama za proizvodnju hrane i svakom drugom supstancom koja je namijenjena, ili se može očekivati da bude ugrađena u hranu ili hranu za životinje i/ili kojima je isporučio svoje proizvode (član 27 stav 2);
  - 4) ne uspostavi sistem i postupke koji mu omogućavaju da na zahtjev nadležnog organa učini dostupnim sve informacije iz člana 27 stav 2 ovog zakona (član 27 stav 3);
  - 5) ne označi i ne identifikuje na odgovarajući način hranu ili hranu za životinje koja se stavlja na tržište ili je očekivano da će biti stavljena na tržište, kako bi se omogućila sljedivost putem odgovarajuće dokumentacije ili drugih informacija u skladu sa odgovarajućim zahtjevima utvrđenim posebnim propisima (član 27 stav 4);
  - 6) bez odlaganja, ne pokrene postupak povlačenja hrane sa tržišta kada ta hrana više nije pod njegovom neposrednom kontrolom, a kada smatra ili ima razloga da sumnja da hrana koju je uvezao, proizveo, preradio, obradio ili distribuirao ne ispunjava zahtjeve bezbjednosti hrane, i o tome ne obavijesti nadležni organ (član 28 stav 1);
  - 7) je hrana iz člana 28 stav 1 ovog zakona već došla do potrošača, ne obavijesti odmah, tačno i na efikasan način potrošače o razlogu njenog povlačenja i ako je to potrebno od potrošača ne zatraži povraćaj te hrane kojom su već snabdjeveni, ako druge mjere nijesu dovoljne za postizanje visokog nivoa zaštite zdravlja (član 28 stav 2);
  - 8) u okviru svog poslovanja, ne pokrene postupak povlačenja sa tržišta proizvoda koji ne ispunjavaju zahtjeve bezbjednosti hrane i ne učestvuje u doprinosu bezbjednosti hrane tako što prosljeđuje odgovarajuće informacije za sljedivost hrane nadležnom organu i ne saraduje u preduzimanju aktivnosti, zajedno sa proizvođačima, prerađivačima i/ili nadležnim organom (član 28 stav 3);
  - 9) bez odlaganja ne obavijesti nadležni organ ako smatra ili ima razloga da sumnja da hrana koju je stavio na tržište može biti štetna za zdravlje ljudi (član 28 stav 4);
  - 10) bez odlaganja ne obavijesti nadležni organ o preduzetim aktivnostima za sprečavanje rizika za krajnjeg potrošača (član 28 stav 5);
  - 11) sprečava i obeshrabruje druga lica od saradnje sa nadležnim organom u slučaju kada to može spriječiti, smanjiti ili ukloniti rizik koji potiče od te hrane (član 28 stav 5);
  - 12) ne saraduje sa nadležnim organom u aktivnostima koje se preduzimaju radi izbjegavanja ili smanjenja rizika koji potiče od hrane kojom on snabdijeva ili je snabdijevao tržište (član 28 stav 6);
  - 13) ne pokrene postupak povlačenja hrane za životinje sa tržišta, bez odlaganja, i o tome ne obavijesti nadležni organ, ako sumnja ili ima razloga da sumnja da hrana za životinje koju je uvezao, proizveo, preradio, manufakturno obradio ili distribuirao ne ispunjava zahtjeve za bezbjednost hrane za životinje (član 29 stav 1);

- 14) u slučaju iz člana 29 stav 1 ovog zakona ili u slučaju iz člana 24 stav 3 ovog zakona, kada serija, lot ili pošiljka ne ispunjava zahtjeve za bezbjednost hrane za životinje ne uništi tu hranu za životinje, osim ako nadležni organ ne odluči drugačije (član 29 stav 2);
- 15) u slučaju iz člana 29 stav 2 ovog zakona ne obavijesti potrošače tačno i na efikasan način o razlogu povlačenja hrane za životinje i, ako je potrebno, od potrošača ne traži povraćaj te hrane za životinje kojom su već snabdjeveni, ako druge mjere nijesu dovoljne za postizanje visokog nivoa zaštite zdravlja (član 29 stav 2);
- 16) ne pokrene postupak povlačenja sa tržišta proizvoda koji ne ispunjavaju zahtjeve bezbjednosti hrane za životinje iz maloprodaje ili distribucije i ne učestvuje u doprinosu bezbjednosti hrane za životinje tako što ne prosljeđuje odgovarajuće informacije za sljedivost hrane za životinje nadležnom organu (član 29 stav 3);
- 17) ne saraduje u preduzimanju aktivnosti, zajedno sa proizvođačima, prerađivačima i/ili nadležnim organom (član 29 stav 3);
- 18) ne obavijesti nadležni organ bez odlaganja, ako smatra ili ima razloga da sumnja da hrana za životinje koju je stavio na tržište ne ispunjava zahtjeve bezbjednosti hrane za životinje i odmah ne obavijesti nadležni organ o mjerama preduzetim za sprečavanje rizika koji potiče od upotrebe te hrane za životinje (član 29 stav 4);
- 19) sprečava i obeshrabruje bilo koje drugo lice da saraduje sa nadležnim organom u slučaju kada to može spriječiti, smanjiti ili ukloniti rizik koji potiče od te hrane za životinje (član 29 stav 4);
- 20) ne saraduje sa nadležnim organom u aktivnostima koje se preduzimaju radi izbjegavanja ili smanjenja rizika koji potiče od hrane za životinje kojom on snabdijeva ili je snabdijevao tržište (član 29 stav 5);
- 21) pri poslovanju hranom ne ispunjava zahtjeve o higijeni hrane (član 35 stav 1);
- 22) ne uspostavi i ne sprovodi opšte i posebne zahtjeve za higijenu hrane utvrđene propisom iz člana 35 stav 2 ovog zakona, primjereno djelatnosti (član 35 stav 3);
- 23) ne uspostavi, ne primjenjuje i kontinuirano ne održava postupke zasnovane na principima HACCP-a u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane nakon primarne proizvodnje i pratećih djelatnosti (član 36 stav 1);
- 24) ne izvrši izmjene uspostavljenih postupaka prilikom izmjene proizvoda, procesa ili faze proizvodnje (član 36 stav 3);
- 25) ne dokaže usaglašenost uspostavljenih postupaka iz člana 36 stava 1 ovog zakona, primjereno vrsti djelatnosti i obimu djelatnosti na zahtjev nadležnog organa (član 36 stav 4 alineja 1);
- 26) ne obezbijedi hronološko i ažurno dokumentovanje aktivnosti preduzetih u okviru uspostavljenih postupaka (član 36 stav 4 alineja 2);
- 27) ne čuva dokumentaciju i evidencije (član 36 stav 4 alineja 3);
- 28) obavlja djelatnost u kojoj se ne mogu identifikovati kritične kontrolne tačke, u pripremi, proizvodnji i preradi hrane i ne uspostavi dobru higijensku praksu (član 36 stav 5);
- 29) stavlja na tržište hranu koja ne ispunjava propisane mikrobiološke kriterijume (član 37 stav 1);
- 30) ne ispunjava posebne zahtjeve higijene za neprerađene i prerađene proizvode životinjskog porijekla (član 38 stav 1);
- 31) stavi na tržište hranu životinjskog porijekla koja ne potiče iz objekta za proizvodnju hrane životinjskog porijekla koji nije odobren u skladu sa članom 44 stav 13 ovog zakona i koja nije označena propisanom zdravstvenom oznakom i/ili identifikacionom oznakom (član 40 stav 1);
- 32) ne obavlja djelatnost proizvodnje, prerade i/ili distribucije hrane ili hrane za životinje ili predmeta i materijala koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom u registrovanim odnosno odobrenim objektima (član 42 stav 1);
- 33) ne podnese zahtjev nadležnom organu za registraciju objekta u kojem obavlja djelatnost koja podliježe registraciji prije otpočinjanja obavljanja djelatnosti (član 43 stav 1);

- 34) započne obavljanje djelatnosti u objektu u kojem se obavlja djelatnost koja podliježe odobravanju bez odobrenja za obavljanje djelatnosti u tom objektu (član 44 stav 1);
- 35) ne podnese zahtjev za promjenu podataka nadležnom organu u odnosu na izdato rješenje o upisu odnosno odobravanju djelatnosti objekta u Registar objekata iz člana 42 ovog zakona, najkasnije 30 dana od dana nastanka promjene (član 45 stav 1);
- 36) promijeni lokaciju objekta a ne podnese zahtjev nadležnom organu za registraciju odnosno odobravanje u skladu sa članom 43 odnosno 44 ovog zakona, kao i zahtjev za brisanje objekta na prethodnoj adresi (član 45 stav 2);
- 37) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 48 stav 2 ovog zakona;
- 38) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 49 stav 2 ovog zakona;
- 39) stavi na tržište hranu koja nije označena oznakom koja omogućava identifikaciju serije ili lota kojem hrana pripada (član 50 stav 2);
- 40) ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene propisom iz člana 51 stav 2 ovog zakona;
- 41) ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene propisom iz člana 52 stav 2 ovog zakona;
- 42) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 53 stav 2 ovog zakona;
- 43) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 54 stav 2 ovog zakona;
- 44) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 55 stav 2 ovog zakona;
- 45) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 56 stav 2 ovog zakona;
- 46) hrani dodaje vitamine, minerale i druge supstance i stavlja na tržište hranu sa vitaminima, mineralima i drugim supstancama suprotno zahtjevima utvrđenim propisom iz člana 57 stav 2 ovog zakona;
- 47) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 58 stav 2 ovog zakona;
- 48) ne ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 59 stav 2 ovog zakona;
- 49) ne obezbijedi da hrana koju stavi na tržište ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 60 stav 2 ovog zakona;
- 50) ne obezbijedi da nova hrana koju stavlja na tržište ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 61 stav 2 ovog zakona;
- 51) ne obezbijedi da hrana tretirana jonizujućim zračenjem koju stavlja na tržište ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 62 stav 2 ovog zakona;
- 52) ne obezbijedi da prirodna mineralna voda ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 63 stav 2 ovog zakona;
- 53) ne obezbijedi da genetski modifikovana hrana ili hrana za životinje koju stavlja na tržište ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 64 stav 2 ovog zakona;
- 54) ne podnese nadležnom organu zahtjev sa propisanom dokumentacijom za izdavanje odobrenja o upisu proizvoda u Registar prije uvoza odnosno stavljanja na tržište proizvoda iz člana 65 stav 1 ovog zakona (član 65 stav 2);
- 55) ne obezbijedi da se sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje, u okviru djelatnosti koju obavlja i koja je pod njegovom kontrolom, vrše u skladu sa propisima o hrani (član 66 stav 1);
- 56) ne sprovodi mjere, radi ispunjavanja propisanih zahtjeva za higijenu hrane za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje, počev od primarne proizvodnje hrane za životinje do stavljanja na tržište, prilikom ishrane životinja koje se koriste za proizvodnju hrane, kao i pri uvozu i izvozu u skladu sa propisom iz člana 67 stav 2 ovog zakona (član 67 stav 1);
- 57) ne obezbijedi usaglašenost hrane za životinje sa posebnim mikrobiološkim kriterijumima za hranu za životinje i ne preduzima mjere i ne primjenjuje postupke kojima se garantuje bezbjednost hrane za životinje (član 68 stav 1);
- 58) ne nabavlja i ne koristi hranu za životinje koja potiče iz objekata koji su registrovani i/ili odobreni u skladu sa ovim zakonom (član 68 stav 2);
- 59) ne vodi evidenciju koja se odnosi na mjere za kontrolu opasnosti (član 68 stav 3);

- 60) ne vodi evidenciju o proizvodnji, nabavci i prodaji hrane za životinje, radi obezbjeđivanja sljedljivosti od prijema do isporuke, uključujući i izvoz (član 68 stav 4);
  - 61) ne uspostavi, ne primjenjuje i kontinuirano ne održava postupke zasnovane na principima HACCP-a u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane za životinje (član 69 stav 1);
  - 62) ne preispita uspostavljene postupke iz člana 69 stav 1 ovog zakona, prilikom promjene proizvoda, procesa ili bilo koje faze proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije radi njihovog usaglašavanja sa nastalim promjenama (član 69 stav 2);
  - 63) ne obezbijedi da hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 70 stav 2 ovog zakona (član 70 stav 1);
  - 64) ne obezbijedi da hrana za životinje za posebne nutritivne namjene ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 71 stav 2 ovog zakona (član 71 stav 1);
  - 65) hraniva i krmne smješe koje stavlja na tržište ne označi u skladu sa katalogom hraniva iz člana 70 stav 3 ovog zakona (član 72 stav 2);
  - 66) ne učini dostupnom tvrdnju iz člana 73 stav 1 ovog zakona u vrijeme stavljanja hrane za životinje na tržište (član 73 stav 2);
  - 67) ne obezbijedi da dodaci hrani za životinje ispunjavaju zahtjeve utvrđene propisom iz člana 75 stav 2 ovog zakona (član 75 stav 1);
  - 68) ne obezbijedi da hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 76 stav 2 ovog zakona (član 76 stav 1);
  - 69) ne obezbijedi da medicinirana hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisom iz člana 77 stav 2 ovog zakona (član 77 stav 1).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 6.000 eura.

Ponovljeni prekršaj

Član 83

U slučaju ponovljenog prekršaja iz člana 82 ovog zakona subjektu u poslovanju hranom ili hranom za životinje ili predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 84

- (1) Propisi za sprovođenje ovog zakona i propisa o hrani donijeeće se u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15) i Zakona o veterinarstvu („Službeni list CG”, broj 30/12), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Privremeno odobrenje

Član 85

- (1) Subjekti u poslovanju hranom čiji su objekti razvrstani u kategoriju III, na osnovu izvršene procjene stanja po zakonu o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15) a kojima su na osnovu izvještaja o procjeni stanja, zbog utvrđenih neusaglašenosti većeg obima, čije otklanjanje zahtijeva duži vremenski period i kojima su izdata rješenja o privremenom odobravanju obavljanja djelatnosti proizvodnje, prerade i distribucije hrane na osnovu Planova unaprijeđenja, dužni su da otklone neusaglašenosti u rokovima utvrđenim planom unaprijeđenja a najkasnije do 31. decembra 2030. godine.
- (2) Nadležni organ će oduzeti privremeno odobrenje iz stava 1 ovog člana odnosno zabraniti obavljanje djelatnosti u objektu ako se kontrolom utvrdi da subjekat u poslovanju hranom ne otklanja utvrđene neusaglašenosti u rokovima utvrđenim Planom unaprijeđenja.
- (3) Nadležni organ vrši praćenje sprovođenja unaprijeđenja u objektima iz stava 1 ovog člana.
- (4) Nadležni organ će zabraniti rad objektima iz stava 1 ovog člana ako ne otklone sve nepravilnosti u skladu sa Planom unaprijeđenja 31. decembra 2030. godine.

Usaglašavanje poslovanja

Član 86

- (1) Subjekti u poslovanju hranom za objekte, koji su odobreni i upisani u Registar odobrenih objekata na osnovu Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), koji tokom cijelog proizvodnog procesa ili određenih faza proizvodnog procesa primjenjuju tradicionalne postupke za proizvodnju hrane sa tradicionalnim karakteristikama dužni su da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona podnesu zahtjev za odobravanje u skladu sa članom 39 ovog zakona.
- (2) Nakon prijema zahtjeva iz stava 2 ovog člana sprovodi se postupak u skladu sa članom 39 ovog zakona.
- (3) Subjekti u poslovanju hranom iz člana 65 ovog zakona, koji proizvode i/ili unose na teritoriju Crne Gore i stavljaju na tržište suplemente, novu hranu i hranu sa zdravstvenim i nutritivnim tvrdnjama dužni su da podnesu zahtjev sa propisanom dokumentacijom za izdavanje odobrenja o upisu proizvoda u Registar nadležnog organa u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz člana 65 stav 3 ovog zakona.
- (4) Nakon prijema zahtjeva iz st. 3 ovog člana sprovodi se postupak u skladu sa propisom iz člana 65 stav 3 ovog zakona.
- (5) Odobrenje o upisu proizvoda u Registar iz člana 65 stav 1 ovog zakona, nadležni organ izdaje u roku od 6 mjeseci od dana prijema zahtjeva.
- (6) Nakon izdavanja odobrenja iz stava 5 ovog člana na tržište se, do isteka roka mogu stavljati ranije uvezeni ili proizvedeni proizvodi iz stava 1 ovog člana uz uslov da je potvrđena usaglašenost sa propisima o hrani.
- (7) Subjekat u poslovanju predmetima i materijalima koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom, koji proizvode ili unose u Crnu Goru i stavlja na tržište predmete i materijale koji su namijenjeni da dolaze u kontakt sa hranom dužan je da u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona podnese zahtjev za upis u registar registrovanih objekata iz člana 43 ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 87

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15).

Stupanje na snagu

Član 88

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 12-1/26-1/10

EPA 901 XXVIII

Podgorica, 27. april 2026. godine

Skupština Crne Gore 28. saziva
Predsjednik,
Andrija Mandić, s.r.